

Cijena 10 kuna

ISSN 1874-4861

GLAS

ANTIFAŠISTA

Broj 85 - Zagreb, 1. svibnja 2013. godine

Zagreb

PAVILJON SJEĆANJA NA JASENOVAČKE ŽRTVE

Predsjedništvo SABA RH

**Transformacija
u modernu
antifašističku
organizaciju**

Oborovo

**Mladima
baklja
antifašizma**

Spomen na žrtve
holokausta

**Nema tužnijeg
dana u
židovskom
kalendaru**

Rijeka

Pišu učenici Gimnazije
»Eugen Kumičić«

**DANI
ANTIFAŠIZMA
U OPATIJI**

Jubilej XIII. Primorsko-goranske udarne divizije

Jasenovac

KOMEMORACIJA 12. SVIBNJA 2013.

Svečana komemoracija u znak sjećanja na proboj zatočenika iz koncentracijskog logora Jasenovac, a u počast svim stradalima u tom logoru, održat će se u nedjelju, 12. svibnja 2013. godine u Spomen području Jasenovac.

Iako je najavljena za 21. travnja, za 68. obljetnicu proboda logora, zbog nepovoljnih vremenskih prilika i poplave, komemoracija će se održati tri tjedna kasnije.

Komemorativnu svečanost kod spomenika Cvijet u 10.30 sati otvorit će predsjednica Savjeta Spomen područja Jasenovac Katica Sedmak, a na skupu će, kako se očekuje, govoriti predsjednik Republike Hrvatske dr. Ivo Josipović, predsjednik Hrvatskog sabora Josip Leko i predsjednik Vlade Republike Hrvatske Zoran Milanović te predstavnici jasenovačkih zatočenika.

K.S.

Pripreme za obilježavanje 70. godišnjice bitke na Neretvi

Promocija specijalnog plakata "Bitka na Neretvi - Bitka za ranjenike" u organizaciji Saveza antifašista i boraca Narodnooslobodilačkog rata u Bosni i Hercegovini (SABNOR) održana je 16. travnja u Galeriji Collegium artisticum u Sarajevu.

"Bitka na Neretvi je najhumanija oružana borba za čovjeka i primjer je ljudskosti i etičnosti prema ranjenim suborcima. Zato želimo okupiti veliki broj antifašista i boraca oslobodilačkog rata u Jablanici", kazao je Nijaz Skenderagić, predsjednik Odbora za obilježavanje godišnjice Bitke na Neretvi.

Prema najavama, očekuje se dolazak više od 10.000 antifašista iz svih država bivše Jugoslavije.

"Bitka na Neretvi je najteža i najhumanija bitka koju je vodila Narodnooslobodilačka vojska, kada su udruženi okupatori pokušali uništiti Vrhovni štab i ubiti 4000 ranjenika. Na Neretvi se odigravala sudbina narodnooslobodilačke borbe. Zahvaljujući mudrom rukovodstvu druga Josipa Broza Tita i izuzetnoj hrabrosti boraca, bitku je dobila Narodnooslobodilačka vojska i uspjela da se probije preko Neretve",

Savez antifašista i boraca narodnooslobodilačkog rata u Bosni i Hercegovini organizira 11. svibnja u Jablanici završnu manifestaciju obilježavanja 70. godišnjice velike "Bitke na Neretvi - Bitke za ranjenike" pod nazivom "Padaj silo i nepravdo", a ujedno i Dan borbe protiv fašizma - Dan Europe

kazao je general Ekrem Durić, sudionik bitke na Sutjesci i Neretvi.

General Durić je čestitao Odboru na organizaciji veličanstvene proslave 70. godišnjice velike bitke za ranjenike

u kojoj su 1943. godine sudjelovali "svi sinovi naroda Jugoslavije".

Autor triju serija službenih plakata koji predstavljaju vizualizaciju bitke je Mehmed Akšamija

A.F.

Fotografije na naslovnicu: Sjednica Predsjedništva SABA RH - Predsjednik RH dr. Ivo Josipović polaže vijenac kod spomenika Mojsiju na Mirogoju

GLAS
ANTIFAŠISTA

Izдавač: Savez antifašističkih boraca i antifašista Republike Hrvatske, Savez društava »Josip Broz Tito« Hrvatske, Savez ratnih i vojnih invalida Hrvatske i SUH - Podružnica vojnih umirovljenika, 10000 Zagreb, Pavla Hatzu 16. Telefoni: (01) 48 39 996 i 48 39 997, fax: (01) 48 40 826, <http://www.sabh.hr>, e-mail: sabh@sabh.hr - Žiro račun: 2360000-1101546344 (Zagrebačka banka). OIB: 78328494160. Savjet: Tomislav Badovinac, Milivoj Boroša, Branko Dubravica, Ivan Fumić, Juraj Hrženjak, Šime Mudrović i Eduard Vostrel. Uredništvo: Katica Sedmak (glavna urednica), Bojan Miroslavljev, Savan Tomašević, Antun Zibar, Zvonko Petrinjak (grafički urednik), e-mail: glas.antifasista@sabh.hr - Temeljem mišljenja Ministarstva kulture Republike Hrvatske, broj 523-03-1/7-96-01 od 12. ožujka 1996. godine, »Glas antifašista« smatra se proizvodom iz članka 18 točka 13 Zakona o porezu na promet proizvoda i usluga. Tisak: »Brankograf« Odranska 18, Zagreb.

SPOMEN NA ŽRTVE HOLOKAUSTA

Zagreb

Nema tužnijeg dana u židovskom kalendaru

• Tradicionalna središnja komemoracija žrtvama holokausta - *Jom Hašoa* održana je 7. travnja kod spomenika Mojsiju na zagrebačkom groblju Mirogoj

Komemoraciji je prisustvovao predsjednik Republike Hrvatske **dr. Ivo Josipović**, ministar pravosuđa **Orsat Miljenić**, te predstavnici Grada Zagreba, nekoliko veleposlanstava i vjerskih zajednica, među kojima i Katoličke crve, Islamske zajednice te Zajednice baptističkih općina. Uz počasni odred Hrvatske vojske, položeni su i vijenci Saveza antifašističkih boraca i antifašista, Koordinacije židovskih općina Hrvatske, Židovske općine Zagreb, Hrvatskoga sabora, Vlade i Šavjeta za nacionalne manjine. Na skupu je govorio predsjednik Židovske općine Zagreb i Koordinacije židovskih općina u Hrvatskoj **Ognjen Kraus** i naglasio da nema tužnijeg dana u židov-

skom kalendaru od Dana sjećanja na žrtve holokausta - *Jom Hašoa*, kada se Židovi diljem svijeta sjećaju šest milijuna svojih sunarodnjaka stradalih u Drugome svjetskom ratu. U skladu s projektom Memorialnoga centra *Jad Vashem* iz Jeruzalema i na Mirogoju su čitana imena dijela stradalih članova židovske zajednice u Hrvatskoj tijekom Drugoga svjetskog rata. Svaka od šest milijuna žrtava, među kojima je i milijun i pol djece, ima svoje osobno ime koje se ne smije zaboraviti. Uz odavanje pjeteta stradalima, Kraus se osvrnuo i na današnju situaciju te upozorio da u Hrvatskoj nedostaje tolerancije prema Romima, osobito prema njihovo djeci, kao i prema

onima koji su drukčiji. Kraus je istaknuo kako posebice vrijeda kada nacionalnu netrpeljivost iskažu saborski zastupnici i javne osobe te je pozvao sve da svojim djelima pokažu da su uz Židove.

Veleposlanik Izraela u Hrvatskoj **Yosef Amrani** istaknuo je da je univerzalna poruka *Jom Hašoa* da ne smije biti rutine u komemoraciji. I dok, kako je rekao, prošlost ne možemo promijeniti, naša je zadaća osigurati bolju budućnost za što su pak sjećanje i obrazovanje preduvjeti.

Molitvu za stradale održali su glavni rabin Židovske općine Zagreb **Luciano Moše Prelević** i **Gregor Kurtović**.

A.H.

Bjelovar

Sjećanje na stradanja i junaštvo židovskog naroda

• U povodu obilježavanja *Jom Hašoa*, Dana stradanja i junaštva židovskog naroda, 7. travnja je na židovskom dijelu gradskog groblja u Bjelovaru održana komemoracija u organizaciji vjerske zajednice *Bet Israel* i Grada Bjelovara

Prisjećajući se stradanja šest milijuna Židova u vrijeme Drugog svjetskog rata i junaštva kojeg su pokazali u Varšavskom getu svojim ustankom 7. travnja 1943. godine, zapaljeno je šest svijeća i položeni vijenci na grobu dugogodišnjeg bjelovarskog nadrabina **Samuela Taubera**.

Vijence su položili izašlanik predsjednika RH, ministar rada i mirovinskog sustava **Mirando Mrsić**, izašlanik predsjednika Hrvatskog sabora i potpredsjednik Sabora **Nenad Stazić**, gradonačelnik Bjelovara **Anton Korošec**, predsjednik vjerske zajednice *Bet Israel* **Vladimir Salamon** i predsjednica Hrvatsko-izraelskog društva prijateljstva **Jasminka Domaš**.

Izraelska konzulica i prva tajnica i zamjenica šefa misije u Republici Hrvatskoj **Michal Herskovitz** položila je kamenčić sjećanja koji se tradicionalno stavlja na grobove Židova.

"*Bet Israel* je preuzeo obvezu da svake godine na ovaj dan posjećuje gradove u kojima je nekada postojala snažna židovska zajednica koja je zbog posljedica hol-

2. svjetskog rata u Bjelovaru su živjela 303 Židova i gotovo svi su ubijeni. U logore je odvedeno 288 Židova - 262 su ubijena, 96 muškaraca, 106 žena i 62 djeteta. U Bjelovarsko-bilogorskoj županiji prema posljednjem popisu stanovništva živi 10, a u Bjelovaru tek dvije osobe koje se izjašnjavaju kao Židovi", rekao je gradonačelnik Bjelovara **Antun Korošec** i naglasio da ovom komemoracijom i pločom u Domu kulture Grad Bjelovar ispunjava civilizacijsku obvezu prema Židovima, kao žrtvama holokausta.

Molitvu na Gradskom groblju u Bjelovaru predvodio je glavni rabin Židovske vjerske zajednice *Bet Israel* u Hrvatskoj dr.sc. **Kotel Don**.

Pijetet prema žrtvama upotpunio je zajednički nastup zborova Židovske vjerske zajednice *Bet Israel* "Mihael Montiljo" i Baptističke crkve u Zagrebu "Nebo".

A.H.

Komemoracija na gradskom groblju u Bjelovaru

kausta nestala, poput Bjelovara", objasnio je **Vladimir Salamon**.

"Bjelovarski Židovi bili su izuzeto važan i neodvojiv dio društvenog, kulturnog i gospodarskog života grada. Uoči

TRANSFORMACIJA U MODERNU ANTIFAŠIČKU ORGANIZACIJU

♦ Utvrđujući prijedloge za izmjenu i dopunu Statuta SABA RH koji će biti usvojen na skorašnjoj Skupštini u raspravi je istaknuto da je kroz programske ciljeve i statutarna načela, nužno očuvanje i njegovanje antifašističkih vrijednosti, te kvalitetnija organizacijska transformacija u suvremenu antifašističku organizaciju, sposobljenu za uspješnije djelovanje u hrvatskom društvu

Minutom šutnje za **Vedrana Žuve**lu koji je preminuo nakon srčanog udara tijekom sjednice Predsjedništva 28. ožujka i u međuvremenu preminulu **Mariću Vrbanac**, otpočela je – (nastavljena) sjednica 25. travnja ove godine.

Nakon što je predsjednik **Ratko Marićić** obrazložio svoj inicijalni tekst prijedloga Statuta („bolje je donijeti novi Statut nego amandmanima mijenjati postojeće odredbe“), uz uvrštenje opaski s terena, koje su u većini uvažene, uslijedila je rasprava o prijedlogu Statuta SABA RH. **Kresimir Sršen** je iznio mišljenja dalmatinskih antifašista kako bi bilo nužno u uvodnim napomenama Statuta, pored rečenih stajališta, uvrstiti da se djelovanje SABA RH temelji uz sadržaj Deklaracije o antifašizmu i „na pobjadi u Domovinskom ratu“ te naglasiti „da smo organizacija od posebnog društvenog interesa“. Kad je riječ o članku 4, koji navodi kako se SABA RH može učlaniti i u druge srodne međunarodne i regionalne udruge (poput Svjetske veteranske federacije), radi efikasnije zaštite antifašističkih demokratskih tekovina, Sršen predlaže da se u tekstu napiše „i tradicije“, jer antifašizam je „i tekovina i tradicija“, a u članku 8, koji donosi osnovne programske zadatke, ukazuje na potrebu posebne odredbe o „zaštiti imena i djela Tita“. Članovi Koordinacije iz Dalmacije smatraju da bi članak 25, umjesto formulacije da se Radna skupština SABA RH održava prema potrebi, valjalo naglasiti da se „obavezno održava između dviju Skupština“, a u članku 30, trebalo bi uz postojeću formulaciju „utvrđuje broj i bira potpredsjednike“, precizirati: „Predsjedništvo SABA RH bira pet potpredsjednika iz regija“ te da se Predsjedništvo „sastaje najmanje 4 – 6 puta godišnje“, a ne kako je naznačeno (po potrebi, a najmanje dva puta godišnje ili kvartalno), te da se sjednice snimaju.

Koordinacija nije zaživjela

Tomislav Badovinac je upozorio da nije zaživjelo djelovanje Koordinacije Saveza društava „Josip Broz Tito“ Hrvatske

i Saveza ratnih i vojnih invalida Hrvatske prema SABA RH, dodajući nužnost „reorganiziranja programa zajedničkih aktivnosti“. Kazao je kako Statut „nije temeljni dokument programskih načela“, a samo kvalitetnim programom „možemo privući nove članove, poglavito mlade“. Moramo imati program koji će nas afirmirati, naglasio je Badovinac, a kada je riječ o odredbama koje definiraju članstvo u udruženjima „nema elemenata za one koji žele učlanjenje, a da nisu borci“. Zaključio je da je SABA RH i „politička organizacija“ (smatra da bi u članku 1 trebalo uvrstiti tu odrednicu).

Na terenu, među članstvom podijeljena su mišljenja oko naziva – Savez antifašista Republike Hrvatske ili Savez antifašističkih boraca i antifašista Republike Hrvatske, kazao je **Rudolf Kahlina**. To je i „tehničko pitanje“, upozorio je, jer u slučaju promjena naziva „naše krovne organizacije i udruge mijenjaju ime, ali i žigove, memorandume, a to iziskuje određene troškove“. Na opaske nekih sudionika u raspravi da UABA trebaju biti „od posebnog društvenog interesa“, Kahlina ističe da ta odrednica „ne može biti u Statutu“, jer riječ je o zakonskoj regulativi, a „ne našim željama“. Zalaže se da predsjednika Saveza i njegova zamjenika bira Skupština, a potpredsjednike, tajnika i članove Izvršnog odbora bira i razrješava Predsjedništvo SABA RH.

Zbog tehničkih razloga, **Ivan Fumić** preporučuje da predsjednika Saveza bira Predsjedništvo, a ne Skupština, jer „sazvati Skupštinu je složenije“. Svoje mjesto u Statutu moraju naći Savez društava „Josip Broz Tito“ Hrvatske i Savez ratnih i vojnih invalida Hrvatske – to je „cjelina Saveza antifašističkih boraca i antifašista Republike Hrvatske“, kazao je Fumić, dodajući da bi članak 32 prijedloga Statuta trebalo dopuniti uz postojeća radna tijela i „komisijama za izdavačku, odnosno, informativnu djelatnost“. Na prijedlog dalmatinskih antifašista da se SABA RH, uz ostalo, temelji i na pobjadi u Domovinskom ratu, Fumić naglašava: „Upravo suprotno! Domovinski rat se temelji na antifašističkoj Narodnooslobodilačkoj borbi“. Zalaže se da i nadalje ostane alternativa SABA RH ili

SA RH, tu statutarnu odrednicu „odredit će Skupština“.

Dinko Tamarut ocijeno je da je prijedlog Statuta kvalitetno uređen, uz opasku da nema riječi u statutu o potrebi uplate članarine članova udruženja. Upitan je i status Kolegija Izvršnog odbora kao zasebnog tijela. Smatra da iz praktičnih i „tehničkih razloga“ kolegij nije nužan. **Katica Sedmak** upozorila je i na nedorečenost članka 39 koji, među inim, nalaže tajniku da na sjednicama Skupštine, Predsjedništva i Izvršnog odbora – „vodi bilješke“. Kazala je da bi u prijedlogu Statuta trebalo pisati – „vodi zapisnik“, jer se ta dva pojma razlikuju i sadržajno, a ne samo formalno.

Tomislav Ravnić smatra da što se imena organizacije tiče – bitno je da „smo ga sami odabrali i da nam nije nametnuto“. Zalaže se da Predsjedništvo bira i razrješava predsjednika, njegova zamjenika i potpredsjednike, ali „ne njih pet po regionalnom ustroju“ (to je prijedlog dalmatinskih antifašista). Regije nije uputno spominjati u Statutu, kaže Ravnić, jer takvo teritorijalno uređenje još nije predviđeno Ustavom RH. **Jovan Vejnović** mišljenja je da promjenom imena naše organizacije „ne gubimo niti dobivamo“. Založio se za veće angažiranje mladih u antifašističke redove, te da ne treba miješati odredbe Statuta i Programske deklaracije SABA RH. Takoder, potencira da smo „i politička organizacija“ te je tu odrednicu potrebno uvrstiti u Statut.

Što mladi želete?

Iva Marković predlaže da u prijedlogu Statuta treba posebno istaknuti djelovanje Koordinacije mladih antifašista. „Tko nas mlade koordinira, tko kontrolira naš rad“, upitala se i dodala kako je pomalo „krut odnos“ čelnika SABA RH prema mladim antifašistima te kako je potrebno poticati mlade za aktivnost u hrvatskom društvu, ali i međunarodnu suradnju mladih antifašista.

Da je inicijalni tekst prijedloga Statuta bolje napravljen, „predstavlja poboljšanje u odnosu na raniju verziju“, ocijenio je **Vinko Šunjara**. Po njemu, naziv orga-

nizacije ne treba mijenjati – treba ostati SABA RH, a „svaka udruga bira ime po vlastitom nahođenju“ (primjerice, danas djeluje Savez udruga antifašista Karlovačke županije). Demokratičnije je da Skupština bira predsjednika Saveza i njegova zamjenika, kaže Šunjara.

Vlado Jurić poziva čelnike naših udruga da „mladima daju šansu“, da ih podržimo u njihovu djelovanju te da se u Izvršnom odboru i kroz Statut unese odredba za njihovo uvrštenje. **Vesna Čulinović – Konstantinović** zapitala se: „Što znači – dajte potporu mladima?“ Udruge su baza za aktivnost mladih antifašista, mi smo i ranije, a i sada u Predsjedništvu prihvaćali mlade, usmjeravali njihovo djelovanje i poticali ih u duhu demokracije, tolerancije i antifašizma, poručila je Čulinović – Konstantinović.

Sumirajući raspravu, **Ratko Maričić**, među ostalim je istaknuo da što god mi ugradimo u naš Statut, „to lijepo zvuči, ali to nije zakonski akt, neće se u hrvatskom društvu nitko držati naših odredbi“. Što se tiče snimanja sjednica – „ono ne znači ništa ukoliko ne osiguramo da se fonoogrami pretipkaju, a to iziskuje vrijeme i financijska sredstva“. Slaže se da nije zaživjela Koordinacija Saveza društava „Josip Broz Tito“ Hrvatske i Saveza ratnih i vojnih invalida Hrvatske u odnosu na SABA RH. Ne prihvaća primjedbe da je „Tito izbačen iz Statuta“, a kad je riječ o nazivu – „sve naše udruge mogu imati ime kakvo žele“. Kad je riječ o mladima, kako kaže, osobno se angažirao u njihovu ustrojavanju i djelovanju. Predsjedništvo je oformilo Komisiju za koordinaciju udruga mladih antifašista, jer su mladi organizirani različito. „Želio bih da nam mladi iskreno kažu što žele kad je u pitanju njihov angažman u antifašističkim redovima, da pokažu više samoinicijative, ali i odgovornosti. Mi, stariji, imamo strpljenja i razumijevanja za njihovo djelovanje“, poručio je Maričić, dodajući kako očekuje i od mladih koji rade u Savezu da dostave program mladih antifašista i prijedloge koje bi uvrstili u Statut.

Bez promjena naziva

Većinom glasova članovi Predsjedništva izjasnili su se za prijedlog statutarne odredbe – da i nadalje naša organizacija nosi ime Savez antifašističkih boraca i antifašista Republike Hrvatske. Također, većinom glasova prihvaćen je prijedlog da u Statutu bude odredba: Skupština bira i razrješava predsjednika Saveza i njegova zamjenika. Preporuka je da se u prijedlog Statuta unese i odrednica

kako je SABA RH „organizacija od posebnog društvenog interesa“. Izabrana je i Komisija (**Ratko Maričić, Jovan Vejnović, Ivan Fumić, Miroslav Kirinčić i Krešimir Sršen**) koja će do Skupštine objediniti prijedloge za izmjenu i dopunu Statuta, pristigne „s terena“ i uči početka rada Skupštine, Predsjedništvo SABA RH donijet će konačan prijedlog Statuta.

Datum izborne Skupštine SABA RH nije definiran. Očekuje se nazočnost predsjednika RH **Ive Josipovića** (pa treba uskladiti njegove obveze s terminom održavanja Skupštine), te čelnika Sabora i Vlade i inih državnih dužnosnika. Prijedlogom Statuta predviđen je i broj delegata koji se biraju u Skupštinu, tako da svaka udruga bude zastupljena s barem jednim delegatom. **Branko Grošeta** iz Koordinacije dalmatinskih antifašista predložio je da se udvostruči broj delegata, te da sjednica bude u dane vikenda i da se osigura primjereni medijsko praćenje.

U raspravi su sudjelovali i: **Gordana Lacković, Miroslav Kirinčić, Josip Milat, Dražen Bujas, Nikola Budija, Đuro Kalanja, Joso Fakčević, Borivoj Zarić i Petar Raić**.

Koga za predsjednika?

Tko će biti predsjednik SABA RH? Većina županijskih udruga poslala je svoje prijedloge – najviše glasova dobili su aktualni predsjednik **Ratko Maričić i Ivan Fumić**. Obojica su se izjasnila da ne žele obnašati tu dužnost. Kadrovska komisija je mišljenja da bi se o nekim potencijalnim kandidatima za dužnost

predsjednika SABA RH valjalo posavjetovati i sa **Stjepanom Mesićem**, počasnim predsjednikom SABA RH, koji s obzirom na svoj autoritet sigurno može predložiti profil osobe koja bi bila izabrana na čelnu poziciju Saveza.

Dakle, pitanje kandidata za predsjednika Saveza i nadalje je otvoreno. Očekuju se novi prijedlozi iz županijskih organizacija. Kroz raspravu na sjednici Predsjedništva bilo je zagovaranja da to bude mlađa osoba. Međutim, kako je primjetila **Katica Sedmak**, „ovdje se sugeriraju mlađi ljudi, a u službenim prijedlozima iz udruga, povjerenje dobivaju stariji“, dodavši kako si „ne smijemo dopustiti da i naše ideje o podmlađivanju ostanu na deklarativnoj razini“. I naš Izvršni odbor iz mandata u mandat je, kad su njegovi članovi u pitanju, sve stariji, istaknula je Sedmak.

Predsjednik Zajednice udruga antifašističkih boraca i antifašista Splitsko-dalmatinske županije **Krešimir Sršen** na sjednici Predsjedništva SABA RH, u raspravi o Zapisniku sa sjednice održane 20. prosinca 2012. godine, ponovno je i neuobičajeno izrazio neslaganje s jednom formulacijom u izvještaju „Glasa antifašista“. Na Predsjedništvu mu je preporučeno da se radi toga obrati Uredništvu lista koje objavljuje novinski izvještaj, a ne zapisnik sa sjednice

Krešimir Sršen je uputio Uredništvu „Glasa antifašista“ reagiranje u pisanom obliku koje, u skladu sa Zakonom o medijima, korektno objavljujemo kao ispravak.

B. M.

**ZAJEDNICA UDRUGA ANTIFAŠIŠTIČKIH BORACA I ANTIFAŠISTA
SPLITSKO-DALMATINSKE ŽUPANIJE**
Ban Mladenova 9., 21000 Split tel/fax 021/395-018
Gmail antifasistisp@ gmail.com

Split, 27.ožujak 2013.g.

**SABA RH
UREDNIŠTVU „GLAS“
ZAGREB**

Poštovani,

u glasilu „Glas“ antifašista od 01.ožujka 2013.g. na trećoj i četvrtoj stranici objavljen je naslov „Više jedinstva u djelovanju antifašista“ s pripadajućim sadržajem. Pročitavši objavljeni sadržaj, koji nije u djelu vjerodostojan o onome što se raspravljalo, a osobito u pogledu zaključnog sadržaja. Koliko me služi pamćenje, Predsjedništvo SABA RH, je zaključilo da na osnovu rasprave, Izvršni odbor pripremi zaključke, kako u pogledu primjedi Koordinacije Zajednice udruga ABA Dalmacije, tako i u pogledu iskazanih diskusija i zaključne rasprave od strane Predsjednika SABA RH.

Očekujem da će na idućoj sjednici Predsjedništva SABA dobiti adekvatan objašnjenje u odnosu na prezentiran sadržaj.

S poštovanjem,

**PREDsjEDNIK
Kešimir Sršen, prof.**

Pišu učenice Gimnazije „Eugen Kumičić“

DANI ANTIFAŠIZMA U OPATIJI

Zrinka Vrabec-Moješ, izaslanica Predsjednika Republike Hrvatske

U organizaciji Udruge antifašističkih boraca i antifašista Grada Opatije i Liburnije i Gimnazije Eugena Kumičića Opatija već četvrtu godinu zaredom u Vili Antonio održala se manifestacija Dani antifašizma u Opatiji. Uz sudjelovanje uvaženih gostiju program se odvijao od 6. do 8. ožujka 2013. godine.

Prigodnim uvodnim riječima skupu su se obratili gospodin **Oleg Mandić**, predsjednik Udruge antifašističkih boraca i antifašista Grada Opatije, ravnateljica Gimnazije profesorica **Ivana Škarić** te profesorica **Tatjana Matetić**.

Prvog dana manifestacije je prisustvovala i uvažena gošća gospoda **Zrinka Vrabec-Moješ**, izaslanica Predsjednika Republike Hrvatske.

Traume ratnog nasilja

Tijekom prvoga dana koji se bavio temom Traume ratnog nasilja, prikazan je film bosanskohercegovačke redateljice **Jasmile Žbanić** „Grbavica“. Naziv filma ima dvojako značenje: Grbavica je ime novog sarajevskog naselja gdje se odvija i radnja filma, dok mu je etimološko značenje žena s grbom. Ta grba simbolizira traumu koju većina žrtava ratnog silovanja nosi u sebi.

Film prikazuje život samohrane majke i žrtve ratnog silovanja Esme koja sa svojom dvanaestogodišnjom kćer Sarom

živi u sarajevskom naselju Grbavica. Ondje se još osjećaju posljedice ratnih razaranja u bivšoj Jugoslaviji, koje su se dogodile devedesetih godina. Kako bi zaradila za život, Esma se zapošljava kao konobarica u noćnom klubu zbog čega provodi manje vremena sa svojom kćeri. Sara misli da je njezin otac poginuo kao šehid, dok joj majka pokušava zatajiti bolnu istinu. Esma je jedna od brojnih žena koja je za vrijeme rata bila žrtva silovanja u logoru te je rođala neželjeno dijete. Stalno ju prati ta trauma iz prošlosti, no unatoč tome trudi se Sari osigurati normalan život. Ona nikako ne može zaboraviti proživljene događaje kojih se svakodnevno prisjeća, a ne pomažu ni grupne terapije na koje odlazi. Još uвijek nije spremna u potpunosti suočiti se s bosnom traumom te prolazi kroz tjeskobna razdoblja zbog kojih ispašta njezina kć.

Najupečatljivija scena filma upravo je scena u kojoj Esma izazvana buntovnim kćerinim ponašanjem reagira agresivno. Sara saznaće da je majka platila cijeli iznos za predstojeću školsku ekskurziju te traži od majke pravu istinu o svome ocu. Pod emotivnim pritiskom Esma prema Sari reagira vrlo brutalno, bijes koji se u njoj godinama skuplja izlazi iz nje. U tim trenucima otkriva Sari svoju traumatičnu tajnu.

Film je izrazito realno prikazao samo dio događaja koji su se dogodili ženama u ratnom razdoblju te je riječ o jednoj potresnoj priči koja ostavlja dubok dojam na publiku.

Nasilnikom se ne rađa – nasilnikom se postaje

U Vili Antonio 7. ožujka 2013. godine održana je debata koja je privukla mnoge mlade ljude iz Opatije i okoline. Tema debate bila je „Nasilnikom se ne rađa – nasilnikom se postaje.“ Moderatorica je bila profesorica **Sanja Bradić** koja je usmjeravala tijek rasprave. Govornici su bili bivši učenici naše škole koji su svojim razmišljanjima i argumentima pokušali obrazložiti svoje stavove na postavljenu tezu. Članovi negacijske skupine bili su: **Josip Basan** i **Laurent Kržić**, a afirmacijsku skupinu predstavljali su: **Andrija Frlan** i **Karolina Šuša**. Afirmacija se zalagala za metodu kojom je omogućeno izbacivanja učenika s nastave kad nema drugih alternativa. Negacija se pozivala na mnoge druge metode koje postoje u modernom školstvu, smatrali su da je udaljavanje s nastave neprimjereno korištenje nasilja u srednjoškolskom obrazovanju. Naglasili su da postoje pedagoške mjere kojima se ponašanje takvih učenika može sankcionirati. Neke od predloženih metoda bile su tzv. „reflektor“ kojim se učeniku želi dati trenutna pažnja koju on traži. Istaknuli su da je škola odgojna ustanova, a ne samo obrazovna. S učenikom treba razgovarati o uzrocima njegovih problema, za što je zaduženo stručno osoblje škole.

Debati su prisustvovali učenici i profesori opatijskih srednjih škola, kao i gosti učenici i profesori iz Buzeta. Nakon završetka službenog dijela debate neki su učenici iznijeli svoje stavove, a prisutni profesori govorili su o nekim metodama kojima se oni koriste u nastavi. Iako u ovoj debati nije bilo suca, sudionici su u većem broju podržali negacijsku skupinu zbog uvjernjivosti u izlaganju i argumentaciji raznovrsnim primjerima kojima su potakli sve prisutne na razmišljanje.

Silovanje kao ratni zločin

Na posljednjem danu obilježavanja Dana antifašizma u Opatiji 8. ožujka 2013. u Vili Antonio održala se panel rasprava s temom „Silovanje kao ratni zločin“.

Moderator panel rasprave bio je gost **Neven Šantić**. Sudionice rasprave bile su članice udruge Documenta (Centar za su-

očavanje s prošlošću) koje su o navedenoj temi raspravljaše s psihološkog, pravnog i sociološkog stajališta: **Vesna Teršelić** (voditeljica Udruge), **Marija Slišković**, **Marijana Senjak** (psihologinja) i **Milena Čalić Jelić** (pravnica).

Razgovaralo se o tome kako žena u ratu postaje dio ratnog plijena, o ratnim zločinima, ponajviše silovanjima usmjerenim prema ženama, ali i muškarcima te o nejednakostima muškaraca i žena. Sudionici su također raspravljali o silovanju u logorima, kao i u obiteljskim kućama, o sudskim procesima vezanima uz slučajeve

seksualnog napastovanja te o pružanju moralne i psihološke pomoći žrtvama.

Osobit naglasak u panel raspravi bio je na počiniteljima zločina koje je sve teže procesuirati, ponajviše zbog nedostatka dokaznog materijala uzrokovanih nepravovremenim i površno provedenim istragama. Upravo iz tih razloga, vrlo je vjerojatno da će osobe koje su odgovorne za počinjene zločine ostati nekažnjene. Nažalost, za mnoge je žrtve pravda zakažnjela.

Predstavnica Ministarstva branitelja **Vesna Nađ** citirala je statistiku prema kojoj je oko 3 000 žena i nekoliko muškaraca do-

živjelo silovanje tijekom Domovinskog rata te je naglasila da je do sada procesuirano tek 18 počinitelja. Uz **Vesnu Nađ**, **Nataša Mataušić** iz SABA naglasila je da se trebaju istražiti i silovanja koja su se dogodila tijekom Drugoga svjetskoga rata.

Mislim da je prije potrebno otvarati ovakve rasprave i radionice i time mijenjati kolektivnu svijest kako bi se poboljšala prava žena na dostojanstvo i kako bi se svim žrtvama ratnih zločina mogla pružiti toliko potrebna podrška.

**Antonija Gudelj, Matea Gregov,
Evita Savić-Mogin, Gordana Zurak**

Suradnja UABA sa svim opatijskim školama

•Redovna godišnja skupština Udruge antifašističkih boraca i antifašista grada Opatije i Liburnije, na kojoj je izvještaj o radu u protekloj godini podnio predsjednik Udruge Oleg Mandić, održana je u opatijskom hotelu „Admiral“ 10. ožujka ove godine

Pregled izvršenoga započinjemo Dani ma antifašizma u Opatiji obzirom da se radi o našem najvećem projektu, rekao je Mandić. To je počelo pred četiri godine sa željom da pokažemo gradu i okolini da se antifašizam što ga mi promičemo, zasniva doduše na tekovinama Narodnooslobodilačke borbe, ali smo spoznali i ulogu mladih naraštaja danas u svemu tome, pa smo posebno osmislili i odradili program kako bi pridobili i uključili što više mladih u naše aktivnosti

Prve smo godine raspravljali o suživotu i demokraciji. Kasnije smo razgovarali o građanskoj hrabrosti i o nasilju u užem smislu, te o ulozi udruga civilnog društva u svemu tome. Lanjske su teme bile govor mržnje i desni radikalizam, dočim smo proteklog tjedna skrenuli pažnju na nasilje nad ženama u ratnim okolnostima, rekao je Mandić.

Način prezentacije nam je raznovrstan: filmske večeri s raspravom, radionice mladih, forum teatar, okrugli stolovi i panel rasprave. Posebno raduje što smo od prvog dana bili prepoznati kao vrijedan društveni doprinos, pa su se na našim skupovima izredali zapaženi filmski pregaoci, istaknuti društveni radnici, a bila su i oba Predsjednika RH - Mesić i Josipović.

Od svega najvrjedniji je naš projekt suradnje sa opatijskim školama. Počelo je zajedničkim akcijama s gimnazijom „Eugen Kumičić“, a danas imamo usklađeni godišnji plan akcija sa svim opatijskim školama već na početku svake školske godine, istaknuo je Mandić i dodaо da Udruga osmišlja destinacije i vodi autobus učenika s nastavnicima po mjestima značajnim za povijest našeg kraja. Putem se organiziraju satovi povijesti.

Mandić je potom kronološki nabrojio

Oleg Mandić na jednom od skupova sa učenicima opatijskih škola

aktivnosti u kojima je sudjelovala ili ih organizirala Udruga antifašističkih boraca i antifašista Grada Opatije i Liburnije.

Tako su lani u travnju bili na Učki na tradicionalnom okupljanju antifašista Istre povodom obilježavanja povijesnih događaja od prije 68 godina, zatim na komemoraciji u Lipi i kod Jame Ičići, obilježili su Dan oslobođenja Opatije, organizirali izlet na Kozaru, bili su na Danu mladosti radosti u Kumrovcu, sudjelovali na skupovima u Matić Poljani i na Jadovnu, a u lipnju su bili nazočni i na županijskoj proslavi Dana antifašizma u Tuhobiću, zatim na proslavi Dana antifašizma na Krku, Podhumu, Brugudcu, Pazinu, Hreljinu i drugima, išli su Partizanskim putovima opatijskog zaleđa, posjetili su i Baranju, Gonars, obišli spomenike u Vinodolskom zaleđu.

Naravno, rekao je Mandić, tijekom cijele godine smo revnosno s predstavnicima opatijske vlasti i izaslanicima opatijskih udruga nazočili polaganju vjenaca i paljenju svjeća na spomen obilježjima i grobovima prigodom obljetnica i blag-

dana. I tako od Dana antifašizma i Dana državnosti, pa Dana Grada Opatije i Dana domovinske zahvalnosti pa sve do Dana mrtvih i Dana policije.

Naveo je i da deset mladića i djevojaka iz naše regije ide u posjet Auschwitzu, u sklopu međunarodnog projekta „Vlak sjećanja“. U tom vlaku, što ga organiziraju udruge civilnog društva iz Lombardije (Italija), a u kojemima ima 650 mjesta, našoj je udrizi ponuđeno 12 mjesta. Isto tako i jednoj udrizi u Francuskoj.

Navadio je da se 6. travnja otvara u Lovranu i šesto izdanje izložbe „Crna noć je šapićala...“ - sjećanje na žrtve fašizma i nacizma u Istri i Liburniji.

Posebno je najavio i otvorenje preuređenog memorijala Jama Ičići koji će biti sjećanje na najveći zločin okupatora u Drugom svjetskom ratu počinjen na opatijskom teritoriju.

Izvještaj o radu skupština je pozitivno ocijenila jednoglasno prihvatala kao i plan aktivnosti za iduće razdoblje.

T.S.

Sjećanje na jasenovačke žrtve

•Na Trgu Petra Preradovića, odnosno Cvjetnom trgu u Zagrebu od 15. do 19. travnja otvoren je crno obojeni drveni paviljon „Baraka“ u povodu obilježavanja 68. godišnjice probaja zatočenika iz Koncentracijskog logora Jasenovac. Paviljon je podsjetio na taj događaj od 22. travnja 1945. godine kada je oko 670 logoraša iz jasenovačkog logora, na povik Ante Bakotića: „Naprijed, drugovi!“, krenulo u očajnički proboj

Paviljon je izrađen od paljene daske kao spomen na činjenicu da su logorske barake nakon probaja spaljene, zajedno s preostalim logorašima. Riječ je o crnoj, daščanoj, pravokutnoj građevini s jednim ulazom. Unutra su samo crni zidovi prostorije s podom od vlažne gline, bez krova. U paviljonu su se nalazile osnovne informacije o logoru, ali bez fotografija.

Autor koncepta je Saša Šimpraga,

arhitekt paviljona David Kabalin, a dizajner panela Niko Mihaljević. U cilju doprinosa kulturi sjećanja, projekt je realiziran kroz program kulture Vijeća srpske nacionalne manjine grada Zagreba. Na otvorenju paviljona sudjelovali su gradonačelnik Milan Bandić i saborski zastupnik i predsjednik Srpskog narodnog vijeća Milorad Pupovac.

Zagrebački gradonačelnik Milan Bandić rekao je da je Jasenovac „jedno od najgorih stratišta u Drugom svjetskom ratu na ovim prostorima. Danas kad živimo u multikonfesionalom i multinacionalnom društvu, dužni smo mlađim naraštajima govoriti istinu o Drugom svjetskom ratu, ali i o Domovinskom ratu, kako se ne bi zaboravilo i ponovilo“.

Bandić je podsjetio i na Festival židovskog filma koji se održava svake godine u Zagrebu, a posljednja dva imala su za teme toleranciju i holokaust. Zahvalio je pritom uglednom filmskom radniku, producentu „Schindler's liste“ Branku Lustigu za uložen rad na pokretanju festivala.

„Ovo je paviljon kojim smo Zagrebu

približili Jasenovac. Jasenovac nije negdje тамо daleko. On je kao i Jadovno bio daleko od očiju ljudi. Ovaj paviljon pomoći će ljudima da osjete ulaskom na što su ljudi bili osuđeni; mokra glinena zemlja ispod, nebo iznad, tamni zidovi oko ljudi“, zaključio je Milorad Pupovac.

Nakon otvaranja paviljona, u dvorani Srpskog kulturnog društva "Prosvjeta" održana je tribina "Poimenična identifikacija žrtava Drugog svjetskog rata - KCL Jasenovac", na kojoj su kustos u Javnoj ustanovi spomen-područje Jasenovac Đorđe Mihovilović i viši kustos Muzeja žrtava genocida u Beogradu Dragan Cvetković iznijeli podatke istraživanja o poimeničnoj evidenciji žrtava jasenovačkog logora, upozorivši kako se zbog protoka vremena na to pitanje teško može dati potpuni odgovor.

Mihovilović je kazao da je do sada imenom i prezimenom utvrđeno 83.145 žrtava, od kojih je bilo 39.570 muškaraca, 23.474 žene i 20.101 dijete do dobi od četrnaest godina.

S.T.

Svečano otvaranje paviljona „Baraka“ na Cvjetnom trgu u Zagrebu

•Povodom 8. ožujka Međunarodnog dana žena u dvorani Saveza antifašističkih boraca i antifašista Republike Hrvatske u Zagrebu svečano je otvorena izložba pod naslovom „Nobelovke – heroine mira“

Izložbu je u ime organizatora otvorio Ratko Maričić, predsjednik Saveza antifašističkih boraca i antifašista RH i tom prilikom uputio čestitku ženama za njihov dan.

Na svečanom otvaranju potom su govorile autorica izložbe Katica Sedmak, potpredsjednica SABA RH i dr. Vesna Čulinović-Konstantinović članica Predsjedništva i bivša predsjednica SABA RH.

-Otkako su Ujedinjeni narodi 1977. godine proglašili 8. ožujka „Međunarodnim danom za prava žena i za mir“, on od tada ima posebno, a i simboličko značenje. I dok se aktivistice u nevladinim organizacijama i sindikatima i dalje bore za bolji položaj žene - u obitelji, na poslu i u društvu, mi smo upriličili izložbu posvećenu Nobelovkama, rekla je Katica Sedmak i dodala da se Nobelova nagrada dodjeljuje za najviša postignuća u znanosti i borbi za mir, a da je i antifašizam u svojoj suštini borba za mir.

Mi s ponosom možemo istaći da je četiri i pol godine prije UN-ove Deklaracije o ljudskim pravima, upravo u vrijeme naše antifašističke borbe u svibnju 1944.godine na 3. zasjedanju ZAVNOH-a u Topuskom, usvojena naša Deklaracija o općim pravima građana koja je, između ostalog, prvi put ženama Hrvatske zagarantirala punu ravnopravnost i pravo glasa.

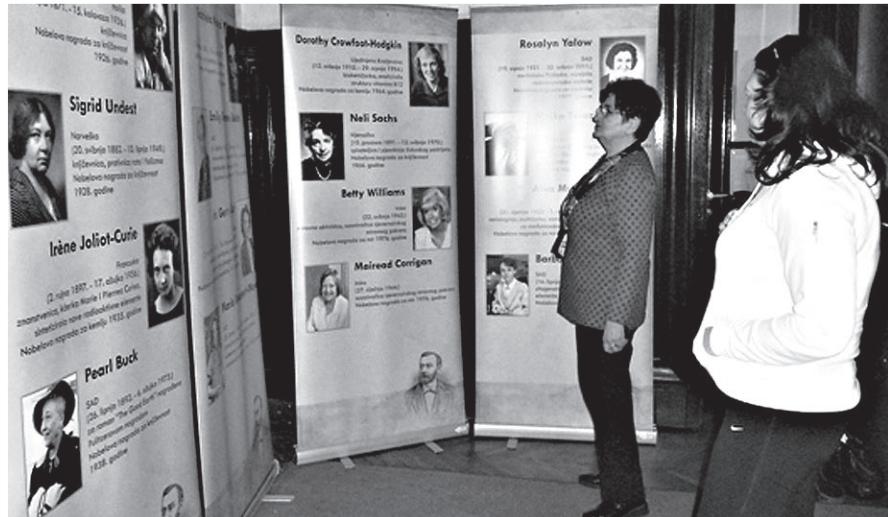
Iznimno je važan svaki aktivizam i rad na unapređenju ljudskih prava, jednakosti, ravnopravnosti i mira u svijetu. Svoj veliki doprinos tome dali su brojni ljudi kod nas i u svijetu, među njima krupnu ulogu imale su i imaju žene. Mnoge su nagrađivane različitim nagradama i priznanjima a neke i najvećom - Nobelovom nagradom.

U periodu od 112 godina, od 1901. do danas dodijeljene su 863 Nobelove nagrade. Primilo ih je 839 pojedinaca i 24 organizacije. Ženama su dodijeljene svega 44 Nobelove nagrade. To su žene koje su gradile i grade bolji svijet. One su za sve nas heroine mira, istaknula je Sedmak.

Govoreći na otvaranju izložbe članica Predsjedništva i bivša predsjednica SABA dr. Vesna Čulinović-Konstantinović je podsjetila da se ove godine obilježava 180. godišnjica rođenja Švedanina Alfreda Nobela, osnivača „Nobelove nagrade“ i da

Upovodu Dana žena

NOBELOVKE - HEROINE MIRA

Razgledavanje izložbe „Nobelovke – heroine mira“

je to povod da se, uz obilježavanje Dana žena, upoznamo sa ženama koje su dobine Nobelovu nagradu.

Alfred je pokazivao veliki interes za društvene odnose, za mir u svijetu, ali i za književnost, jer je i sam pisao. Nagrade je namijenio zasluznima, bez obzira na narodnost, i to onima koji su svojim otkrićima u raznim područjima znanosti stekli najviše zasluga za čovječanstvo, ali i u radu na širenju bratstva među narodima i poticanju na mir u svijetu. On je za svoje doba zaista bio socijalist, rekla je dr. Čulinović-Konstantinović.

Potom je govorila o ženama dobitnicama Nobelove nagrade. „Prva žena nagrađena Nobelovom nagradom za fiziku, bila je 1903. godine Marie Curie Skłodowska, ali zajedno sa svojim mužem Pierom Curiem. Ona je i jedina žena koja je 1911. god. i sama dobila Nobelovu nagradu za kemiju, a 1935. nagradu za kemiju je dobila i njezina kći Irene Curie-Joliot. Mora se istaći da je najveći broj žena dobio nagradu za mir (15), zatim za književnost (12) i za medicinu (10), a samo njih četiri za kemiju, dvije za fiziku i jedna za ekonomiju.“

Iza Marie Curie, za mir je god. 1905. nagrađena Austrijanka Bertha Von Suttner, ali sljedeća žena – Jane Adams (USA) dobila je Nobelovu nagradu tek 1931. godine. Za književnost su do 2. Svjetskog rata nagrađene – Talijanka Grazia Deledda (1926.), Norvežanka Sigrid Undset (1928.) te Amerikanka Pearl Buck (1938.) koja je 1931. dobila i Pulicerovu nagradu.

Tek iz 1967. Nobelovom nagradom je nagrađeno 10 žena, od kojih je pet iz SADA. Međutim, nagrade za mir iza Berthe

von Suttner dobila je (1931.) sociologinja, jedna od tri Amerikanke, Jane Laura Adams, borac za ravnopravnost žena koja je osnovala i bila predsjednica Međunarodne ženske lige za mir i slobodu. U ovoj su kategoriji među prvih petnaest dobitnica iz Irske i Liberije (po 2) i iz Austrije, Burme, Guatemale, Indije, Irana, Jemena i Kenije. Dakle žene koje su se iskazale u borbi za prava žena i uopće za bolji život naroda u njihovim zemljama i za političke promjene. To je očito vrijeme kad se uopće društveno-politička situacija u istočnim zemljama počela mijenjati i kad su i žene mogle učestvovati u tim društvenim preobražajima.“

Dr. Vesna Čulinović - Konsatntinović je napomenula da je 2009. godina bila specifična, kad je o ženama Nobelovkama riječ. Naime, po prvi put u povijesti čak je pet žena dobilo Nobelovu nagradu u istoj godini: Herta Müller za književnost, Ada E. Yonath za kemiju, Elisabeth H. Blackburn i Carol W. Greider za fiziologiju i medicinu te Elinor Ostrom za ekonomiju.

Na kraju, dr. Čulinović - Konstantinović je prenijela poruku koju nose književna djela Nobelovke Herte Müller o tome da „svi moramo pridonijeti stvaranju ‘Nove Europe’ koja će se temeljiti na povjerenju u ljudske vrednote, kako bi svaki dan bio dan ljudskih prava.“

Izložba o Nobelovkama bila je otvorena do 15. ožujka, a tiskan je i katalog izložbe pod naslovom „Nobelovke – heroine mira - žene koje grade bolji svijet“. Autor kataloga je Katica Sedmak, a grafički ga je uredio Mario Šimunković.

S.T.

MLADIMA – BAKLJA ANTIFAŠIZMA

„Jedan od najvažnijih naših zadataka i ciljeva je okupljanje maldih ljudi da dobro organizirani preuzmu baklju antifašizma“, poručio je RATKO MARIČIĆ, predsjednik SABA RH na obilježavanju 69. obljetnice Oborovske bitke

Jedno malo selo, smješteno na lijevoj obali rijeke Save, udaljeno od Zagreba tridesetak kilometara, bilo je 29. ožujka 1944. godine poprište krvave borbe, koju je vodila 2. moslavačka brigada i Posavski partizanski odred u okruženju s deseterostruko jačim neprijateljem: Nijemcima, ustašama, domobranima i Čerkezima. Kao spomen na tu bitku, u Oborovu su, u nedjelju 24. ožujka po izuzetno hladnom vremenu i snježnoj vijavici poklonici antifašizma nazočili komemorativnom skupu.

Ispred zajedničke grobnice 152 poginula partizanska borca i spomenika (rad kiparice Vere Dajht-Kralj) položeni su vijenci (izaslanstvo SABA RH – Ratko Maričić, Vinko Šunjara i Petar Raić). „U grobnici ovoj mrtve ne traži, heroji žive i stoje na straži“ – poruka je književnika i prvoborca Jože Horvata na zajedničkoj grobnici – podsjeća na žrtve Oborovske bitke i skupo plaćenu slobodu koja je stigla poslije nešto više od godine dana.

Odajući počast stradalim partizanima, Ratko Maričić, predsjednik Saveza antifašističkih boraca i antifašista Republike Hrvatske, među inim je istaknuo:

-Oduvijek smo se zalagali i zalagat ćemo se za očuvanje sjećanja na najvažnije događaje i datume iz Narodnooslobodilačke borbe. Ne samo da bi ih komemorativno obilježili, nego i da bi, podsjećajući na te primjere humanosti i oslonjenosti na zajedništvo i ljudsku solidarnost, praktično pokazali da su te vrijednosti ne samo žive, nego i danas neophodne i moraju biti ugrađene u modernu društvenu i državnu organizaciju. Jedan od najvažnijih naših zadataka i ciljeva je okupljanje maldih ljudi da, dobro organizirani preuzmu baklju antifašizma i njegovanje tradicija NOB-a i aktualnih vrijednosti europske Hrvatske.

U svom obraćanju, Ivana Posavec Krivec, saborska zastupnica i načelnica općine Križ, kazala je da „ulaskom u Europsku uniju, nastaviti ćemo u izgradnji antifašističkih i demokratskih vrijednosti za koje su se zalagali partizani u NOB i branitelji u Domovinskom ratu“. Dodala je, kako se „nikada ne smijemo odreći našeg antifašizma, jer niti Hrvatske ne bi bilo bez antifašističke borbe“. Siniša Poseković, donačelnik općine Rugvice pozdravio je skup, rekavši da je obilježavanje bitke u Oborovu tradicija a „antifašizam je bio i istaje temelj hrvatske državnosti“. Danas

snimio: Josip Kota

se moramo okrenuti izazovima koji nam predstoje, „kako bi ostvarili budućnost kakvu smo sanjali za Hrvatsku“.

Govoreći na komemorativnom skupu u Oborovu, Petar Raić, predsjednik Zajednice udruga antifašističkih boraca i antifašista grada Zagreba i Zagrebačke županije, podsjetio je na tu krvavu bitku hrvatskih partizana, ali i na „nove bitke“ u kojima se borimo za očuvanje vrijednosti antifašizma:

-Svaki pokušaj negiranja, obezvređivanja i omalovažavanja hrvatskog antifašizma, neovisno sa koje strane i sa kojim namjerama se plasira ne može izbrisati povijesnu istinu, da je antifašistička borba Hrvatske kao dijela ondašnje zajedničke države vođena Komunističkom partijom i Titom, bila sastavni i nerazdvojni dio svjetske antihitlerovske koalicije. To se ne može izbrisati ni rušenjem i skrnavljenjem antifašističkih spomenika, izbacivanjem i falsificiranjem u udžbenicima povijesne istine o NOB i brisanjem i ukidanjem imena ulica, trgova, naselja i ustanova vezanih za ličnosti i događaje hrvatskog antifašističkog pokreta, oduzimanjem stečenih socijalnih prava borcima. Bez te borbe ne bi bilo današnje međunarodno priznate Hrvatske u avnojevskim granicama. I u ratu 1991.-1995. Godine, naši potomci su obranili teritorijalnu cjelebitost Hrvatske, na čemu im zahvaljujemo. Pozivamo sve razumne ljudе da se okrenu budućnosti i da svi zajedno učinimo napor da se zla više nikada ne dogode.

Prije 69 godina, u proljeće, selo Oborovo bilo je sjedište tijela narodne vlasti i političkih organizacija Zagrebačkog okruga i

Dugoselskog kotara. Tu su boravili i slušatelji partijskog tečaja i nekoliko vijećnika ZAVNOH-a, a u širem području i veće partizanske jedinice. Bile su to okolnosti koje su pogodovale odluci da se u Oborovu preuzme transport s oružjem koji je pristizao s Banije, Korduna i Like koje je 10. korpusu uputio Glavni štab Hrvatske. Prihvata naoružanja i druge ratne opreme povjerenje je 2. moslavačkoj brigadi 33. divizije 10. korpusa i Posavskom odredu iz sastava Istočne grupe NOPO 10. korpusa, podsjetio je Raić.

Konvoj s oružjem trebao je prispjeti do 25. ožujka, no ratne okolnosti uzrokovale su njegovo višednevno kašnjenje. Zbog toga je 570 partizanskih boraca ostalo na području Oborova nekoliko dana duže. Ne treba tajiti: rukovodstva partizanskih jedinica nisu poduzela sve mjere borbenog osiguranja radi sprečavanja iznenadnog djelovanja neprijateljskih snaga. I – dogodilo se iznenadenje! Dakako, od strane jakih neprijateljskih snaga (4790 vojnika) koji su 29. ožujka u ranim jutarnjim satima napali partizanske jedinice i okružili ih.

Teška bitka s nadmoćnjim neprijateljem vođena je do kasnih popodnevnih sati. Ukupni gubici partizanskih snaga – 152 borca. Neprijatelj je imao također znatne gubitke: oko 150 poginulih i velik broj ranjenih. Naravno, nije ostvario planirani cilj: potpuno uništenje partizanskih jedinica u okruženju i zatiranje antifašističkog pokreta ovog područja. Nakon iscrpljujuće borbe, partizanske jedinice pred večer uspjele su probiti neprijateljski obruc i izvući se u Moslavini.

B. M.

•Susret partizanskih veterana Slovenije i Hrvatske simbolizira poštovanje i zahvalnost poginulim i ranjenim borcima Kozjanskog NOP odreda i brigade Matija Gubec 10. zagrebačkog korpusa – istaknuo je TIT TURNŠEK, potpredsjednik Zveze združenj borcev za vrednote NOB Slovenije

Pozdravljujući sudionike komemorativnih skupova – partizanske veterane iz Slovenije i Hrvatske, **Fillip Ćurko**, zamjenik gradonačelnika Sv. Ivan Zelina, istaknuo je kako u srcu Prigorja – Grad Sv. Ivan Zelina po tradiciji s velikim gostoprimstvom prima antifašističke borce i poklonike antifašizma iz Slovenije (iz općina Sevnica, Krško, Brežice i Laško) i Hrvatske (Grada Zagreba i Zagrebačke županije), koji su i ove godine – 9. travnja nazočili odavanju počasti kod spomen-obilježja poginulim borcima ispred zelinske gradske vijećnice te u naseljima Prepolno i Bedenica. Uzvanici su posjetili grobove i spomen obilježja poginulih partizanskih boraca. Položeni su vijenci i cvijeće, te evocirana sjećanja na ratne dane.

Kako je kazao **Slavko Crljan**, načelnik općine Bedenica, spomen-obilježja poginulih slovenskih i hrvatskih partizana primjereno se održavaju. **Vladka Kežman**, dožupanica Brežica (u Sloveniji je župan pandan hrvatskom gradonačelniku) rekla je da je anrtifašizam pozitivna svjetska tekovina i vrijednost koju treba čuvati i njegovati posebno u ovo vrijeme kada mnogi revisionisti i kvazi povjesničari i u Sloveniji i Hrvatskoj žele promjeniti povijest i događaje vezane uz NOB i partizanski pokret. Susret partizanskih veterana Slovenije i Hrvatske simbolizira

ČVRSTE SPONE HRVATSKIH I SLOVENSKIH VETERANA

poštovanje i zahvalnost poginulim i ranjenim borcima Kozjanskog NOP odreda i brigade Matija Gubec 10. zagrebačkog korpusa, naglasio je **Tit Turnšek**, potpredsjednik Zveze združenja borcev za vrednote NOB Slovenije. **Ratko Maričić**, predsjednik SABA RH, među inim izrazio je vjerovanje da će se zasade antifašizma na ovom području i nadalje njegovati i razvijati. Ono što posebno raduje (a tako je bilo i ranijih godina) jest primjerena organizacija komemorativnih svečanosti te izvanredan prijem od mjesnih tijela vlasti i njihovih čelnika koji su s velikim uvažavanjem prihvatali antifašističke borce i brojne uzvanike i zajedno s njima obilježili uspomenu na događaje iz Narodnooslobodilačke borbe, istaknuo je Maričić.

Sudionike su pozdravili **Vinko Šunjara**, član Predsjedništva SABA RH, **Stane Preskar**, predsjednik Zveze združenj borcev za vrednote NOB Brežice, **Silvo Gorenc**, predsjednik Odbora borcev za vrednote NOB Posavljia, **Petar Raić**, predsjednik ZUABA GZ i ZŽ te **Breda Vidinič Kupinik**, umjetnica koja je darovala svoju sliku zamjeniku zelinskog gradonačelnika.

Kako je istaknuto na komemorativnim skupovima – prije 68 godina, 23. ožujka 1945. u Žitomiru (spomen obilježje sudionici nisu posjetili zbog nepristupačna terena od nedavnih padalina) u neravno-pravnoj borbi neprijatelj je uspio iznenaditi naše jedinice i nanijeti im gubitke: poginulo je 13 boraca Gupčeve brigade, na čelu s komandantom Mijom Bobetkom. U graničnom području duž Sutle, zajedno s hrvatskim partizanskim jedinicama, borbeno je djelovao i Kozjanski NOP odred iz sastava 14. divizije NOV Slovenije. Dana

12. travnja 1945. godine na području naselja Prepolno, Kozjanski odred upao je u ustašku zamku i tom je prigodom poginulo 8 boraca. Poginuli su odmah bili pokopani na mjestu stradanja, a kasnije su njihovi posmrtni ostaci prebačeni na groblje u Bedenici.

Sredinom rujna 1944. godine veći dio ljudstva iz Kozjanskog odreda ušao je u sastav brigade 14. slovenske divizije, koja je, među ostalim, borbeno djelovala i kroz hrvatski teritorij. Tijekom pohoda kroz Žumberak, Turopolje, Posavinu, Kalničko gorje, preko Hrvatskog zagorja do Štajerske, hrvatske partizanske jedinice osiguravale su vodiče, davale obavještajne podatke, a hrvatski je narod bratski dočekivao slovenske partizane, pružao im punu potporu i pomoć i organizirao borbeno osiguranje.

Kozjanski NOP odred formiran je u Kozjanskom (Slovenija) u proljeće 1944. godine. Vršio je manje diverzantske akcije i napadao žandarmerijske stанице, a glavni zadatak mu je bio mobiliziranje novih boraca koje je upućivao u sastav 4. operativne zone. U graničnom području duž Sutle borbeno je djelovao često s hrvatskim partizanskim snagama. Značajne samostalne borbe s Nijencima, Kozjanski odred je vodio na planini Bohor početkom svibnja 1944. godine, kasnije kod Celja i Brežica. Odred je u međuvremenu stvorio manji slobodni teritorij na Kozjanskom, na kojem su Nijemci od kraja rata izvršili nekoliko akcija čišćenja, bez većih rezultata. Sredinom rujna veći dio ljudstva iz Kozjanskog odreda ušao je u sastav brigade 14. slovenske divizije. U Odredu su ostale tri čete sa oko 200 boraca, koje su uskoro ponovno prerasle u bataljone. Nijemci su 1945. godine na teritoriju Kozjanskog držali znatne snage radi zaštite komunikacija u dolinama Save, Savinje i Sutle.

Već smo istaknuli da su osim pripadnika Kozjanskog odreda u borbama sudjelovali i partizanski boriči Gupčeve brigade. Matija Gubec birgada NOV Hrvatske sudjelovala je u napadu na Zlatar početkom siječnja 1944. godine i u borbama u Hrvatskom zagorju, kasnije na području Koprivnice i Kalnika nakon izvlačenja na Bilogoru i Moslavini, početkom rujna prebacila se u Hrvatsko zagorje.

I na drugim područjima zajedno su se borili antifašistički boriči Slovenije i Hrvatske, primjerice brigade „Tone Tomšić“, „Ivan Cankar“ i „Rade Končar“, te brojni partizanski odredi.

B. M.

Odavanje počasti poginulim borcima kod spomen-obilježja ispred zelinske gradske vijećnice

Obljetnica formiranja bataljuna "Pino Budicin"

◆ U organizaciji Saveza antifašističkih boraca i antifašista, grada Rovinja i Istarske županije, 6. travnja je na Stanciji Bembo svečano obilježena 69. godišnjica formiranja talijanskog bataljuna "Pino Budicin" koji je za vrijeme NOB-a djelovao u sastavu 1. istarske brigade "Vladimir Gortan"

Taj bataljun, kako je istaknuto, predstavlja simbol borbe pripadnika talijanske narodnosti, koji su se zajedno s Hrvatima i Slovencima s oružjem u ruci borili za slobodu. Bataljun je dobio ime po narodnom heroju Pinu Budicinu, članu ZAVNOH-a, koji je 7. veljače 1944. godine uhićen u Rovinju te dan kasnije strijeljan na Valdibori.

Svečanost na Stanciji Bembo je, nakon što je rovinjska Limena glazba izvela državnu i istarsku himnu, započela pozdravom **Edija Pastrovicchia**, načelnika Općine Bale, a uslijedilo je, uz minutu šutnje za preminule borce bataljuna, i polaganje vijenaca na spomen-obilježje.

Brojnim posjetiteljima prvi se put obratio predstavnik talijanske udruge partizana ANPI **Negro Simone** iz Pordenone te **Roberto Birsa**, potpredsjednik ANPI-ja, Udruge partizana iz Trsta, koji je izrazio zahvalnost antifašistima koji su na vrijeme zaustavili „čudovište koje je htjelo zagospodariti kontinentom“. Njegov pozdrav na hrvatskom "smrt fašizmu, sloboda narodu" izazvao je pljesak prisutnih.

Giovanni Sponza, gradonačelnik Rovinja i saborski zastupnik, također se zahvalio prisutnima koji su, kako je naglasio, stvorili temelje dobrog puta koji mi danas baštimo - a to je put dijaloga, mostova suradnje i boljštice.

-Zasluge i djela istarskih partizana i boraca za slobodu upisana su zlatnim slovima u kolektivnu memoriju našeg kraja,

Obilježavanje 69. obljetnice formiranja bataljuna na Stanciji Bembo

naše Istre slobodarske, antifašističke, civilizirane i nepokorene. Zajednički interesi ovdje ujedinjeni, pobijedili su nacionalne i sve druge razlike, s ciljem za dostojanstvo čovjeka, pravo na život i slobodu, mir, jednakost, i u konačnici za bolje sutra. Nastavimo graditi našu Istru na vrijednostima povjerenja, suživota i odgovornosti kao što su to započeli Budicinovci i Gortanovci, naglasio je Sponza.

Predsjednik Talijanske unije i zastupnik u Hrvatskom saboru **Furio Radin** osvrnuo se i na dvojezičnost, koju su također u baštinu ostavili partizani i o kojoj danas ljudi u Istri razmišljaju kao o nečemu što je samo po sebi razumljivo.

Valerio Drandić je apostrofirao či-

njenicu da je Stancija Bembo bila i ostala simbolom antifašističke borbe te podsjetio da će već sljedeće godine, na svoju 70. obljetnicu ova manifestacija ući u Europsku uniju, zajednicu utemeljenu na vrijednostima antifašizma. Brigadir **Marijan Mužinić**, pozdravio je prisutne ispred Udruge veterana Domovinskog rata te se zahvalio okupljenim antifašistima, kao i veteranima Domovinskog rata, na činjenici što je danas u svojoj, a ne nekoj tuđoj državi.

Predsjednik SAB-a Istarske županije i potpredsjednik SABA Hrvatske **Tomislav Ravnjić** naglasio je da je Stancija Bembo kulturno mjesto upisano zlatnim slovima u našu povijest. Također, u svom se obraćanju prisjetio lika i djela Josipa Broza Tita čija je politika rezultirala svim ljudskim i moralnim vrijednostima - od suživota, tolerancije, zajedništva do mira i dobrosusjedskih odnosa. Mi cijenimo časne borce Domovinskog rata, ali da nije bilo naše Narodnooslobodilačke borbe oni ne bi imali što braniti. Bez naše borbe i njenih rezultata nikada Istra ne bi bila u sastavu Republike Hrvatske, podsjetio je Ravnjić.

U bogatom programu, uz članove Limene glazbe nastupili su i brojni izvođači - KUD "Marko Garbin", zbor umirovljenika "Nuvola" mladi pjevači Zajednice Talijana pod vodstvom **Bibe i Vlade Benussija**, a prigodne su pjesme kazivale **Vesna Milan, Marija Sošić, Đordina Janko i Đušilja Dušić**. Sve je okončano, kao i obično, partizanskim ručkom.

Bataljun Pino Budicin 1944. godine u Gorskem kotaru

Rogošić ostao bez počasti zbog Titova sata

•Novoj sportskoj dvorani u Kaštel Sućurcu nije dano ime legendarnog plivačkog maratonca Veljka Rogošića jer su ga “teretili” da mu je 1975. godine Tito darovao ručni sat za preplivani maraton Vis–Split

Trebala je to biti rutinska sjednica kaštelske Komisije za spomen-obilježja i imena trgova i ulica, pred čijim je članovima bio naoko jednostavan zadatak: trebali su prihvatići ili odbaciti prijedlog potpredsjednika Gradskog vijeća Kaštela Branka Radačića da se novoj sportskoj dvorani u Kaštel Sućurcu dade ime lani preminulog, svjetski poznatog plivačkog maratonca **Veljka Rogošića**.

Kako prenosi Slobodna Dalmacija, neupućenima se činilo da kaštelski vijećnici imaju nikad lakši zadatak: Rogošić je bio planetarna sportska zvijezda, četverostruki svjetski prvak u daljinskom plivanju, i kao takav zasigurno najpoznatiji Kaštelanin u svijetu. Tko bi i pomislio da će kaštelski vijećnici odbaciti taj Radačićev prijedlog?

Ali, dogodilo se upravo to: svih šest članova komisije glasalo je protiv prijedloga da nova dvorana poneše Rogošićev ime.

Kako su po Statutu Grada Kaštela sjednice komisije zatvorene za medije, javnost nije uspjela dozнати službeno obrazloženje ove odluke, ali novinari su neslužbeno iščekrvali kako je Rogošića ozbiljno “teretila” činjenica da mu je Tito 1975. darovao ručni sat za preplivani maraton Vis–Split. Kako se rečena sjednica nije održala prvog aprila, nego četvrtog, sva je prilika da ta “otežavajuća urarska okolnost” nije šala, već bizarna zbilja.

Ovaj nas doista bizarni slučaj vraća

Olimpijski pobjednik i svjetski boksački prvak Mate Parlov je izjavio: »Kako ja mogu biti nacionalist kad sam prvak svijeta?«

negdje pet godina unatrag, na sjednici Općinskog vijeća Proložac iz kolovoza 2008. godine, kada je, na prijedlog Poglavarstva, jedna od točaka dnevnog reda bila da novoizgrađena sportska dvorana nosi ime po **Mati Parlou**, velikom boksačkom šampionu koji je preminuo samo nekoliko dana prije te sjednice.

I tada je pred prološkim vijećnicima, kao sada pred kaštelskim, stajao naizgled nikad lakši zadatak: Parlov je bio planetarna sportska zvijezda, svjetski, europski i olimpijski prvak u boksu, i kao takav zasigurno najpoznatiji Imočanin u svijetu. Čak je i službeno proglašen za najboljeg hrvatskog sportaša 20. stoljeća. Tko bi i pomislio da će prološki vijećnici odbaciti taj prijedlog svog poglavarstva?

Ali, dogodilo se upravo to: vijećnici su jednoglasno odbili prijedlog da nova dvorana nosi Parlovljevo ime. Rasprava je tada išla u smjeru da proslavljeni sportaš

Veljko Rogošić

nikad nije posjetio Proložac, ali se između redaka naslućivalo kako razlozi odbijanja ipak leže u Parlovljevoj nesklonosti Tuđmanovu nacionalizmu, o čemu svjedoči i jedna od najslavnijih izjava znamnenitog sportaša: “Kako ja mogu biti nationalist kad sam prvak svijeta?”

Naravno, čega se u Dalmaciji srame, u Istri se ponose: višenamjenska sportska dvorana u Puli od iste te 2008. godine nosi ime Dom sportova “Mate Parlov”. Možda bi i Rogošić dobio zaslужenu slavu da se na vrijeme odselio, recimo, u Međimurje.

D. P.

Ponosan sam na svoje reprezentativne nastupe

Suočeni s ovakvim događajima iz “zone sumraka”, novinar Slobodne Dalmacije komentar je zatražio od našeg proslavljenog košarkaškog reprezentativca i zlatnog olimpijca Željka Jerkova, koji je svoje najveće sportske uspjehe postizao otplikice u isto vrijeme kad i Rogošić i Parlov.

– Po mojoj mišljenju, Mate Parlov je najveći sportaš 20. stoljeća s naših prostora, a za Rogošića također nema dileme da je bio veliki sportaš. Oni su osvajali svjetske medalje jer su u tom času bili najbolji na svijetu.

Mi nismo mogli nastupati za Hrvatsku jer je tada postojala Jugoslavija, a ti reprezentativni nastupi su sigurno vrhunac karijere svakog sportaša, i ja sam ponosan na to. A ovakve izlike su smiješne, u najmanju ruku. Sport u Hrvatskoj nije

Nekadašnji košarkaški reprezentativac Željko Jerkov

počeo 1990. godine, a veliki sportaši su bili veliki, bez obzira na državni okvir – kazao je Jerkov.

ZADNJIH 50 ČUVARA AUSCHWITZA ČEKA SUĐENJE

•Slučaj Johna Demjanjuka čuvara iz Sobibora rođenog u Ukrajini bio je presedan: Sama činjenica da je netko bio čuvar logora dovoljna je za osuđujuću presudu

Njemačka javnost čeka odluku o tome hoće li uskoro na optuženičkim klupama vidjeti čak 50 bivših zatvorskih čuvara iz Auschwitza koliko ih je nedavno identificirano u Njemačkoj. Suđenje nacističkim čuvarima iz najstrašnijeg koncentracijskog logora za Židove u Drugom svjetskom ratu održat će se ako istražitelji presude da su sposobni za suđenje. Naime, istječe vrijeme za izvođenje počinitelja holokausta pred lice pravde i davanje kolike tolike zadovoljštine žrtvama i njihovim obiteljima. Od završetka rata je prošlo 68 godina, a većina osoba s popisa zločinaca ima oko 90 godina.

Glavni ured za istragu nacističkih zločina u Njemačkoj objavio je da ima popis od 50-ak osoba iz Auschwitza te da istražuje čuvare iz logora Sobibor i Belzec, kao i pripadnike odreda smrti od čijeg je metka stradalo oko milijun Židova, Roma, ratnih zarobljenika i drugih.

Promijenjeno tumačenje

- Nije nam cilj bacati starce iza rešetaka, već dati zadovoljštinu žrtvama i osvijetliti povijesne događaje - izjavio je Kurt Schrimm.

Efraim Zuroff, glavni lovac na naciste iz Centra Simon Wiesenthal, pozdravio je vijest i istaknuo kako se nuda da će se istrage provesti hitro.

- U teoriji je ovo bez dvojbe vrlo pozitivna vijest, no hoće li to zaista biti uspjeh, ovisi o brzini sudskih procesa - izjavio je Zuroff. Dodao je da Centar kreće s novom PR kampanjom za operaciju Posljednja šansa II, inicijativu u sklopu koje je ponuđena novčana nagrada za informacije koje dovedu do suđenja čuvarima iz logora ili pripadnicima tajne policije i specijalnih nacističkih jedinica.

Schrimmovo ured pokušava iskoristiti nedavno tumačenje njemačkog kaznenog zakona kako bi se osudilo kotačiće u nacističkoj mašini, male ribe koje su do sad izbjegavale suočavanje s pravdom jer im se nije moglo dokazati da su počinili pojedine zločine.

Sve je pokrenuo slučaj **Johna Demjanjuka**, čuvara iz Sobibora, rođenog u Ukrajini, koji je u svibnju 2011. proglašen krivim na sudu u Münchenu i osuđen na pet godina zatvora zbog su-

Fotografija iz privatnog albuma Karl-Friedricha Höckera koji je 1944. bio zapovednik u Auschwitzu

djelovanja u ubojstvu 28.060 Židova u Auschwitzu.

Utrka s vremenom

Jedan od ključnih dokaza je bila njegova čuvarska iskaznica na kojoj je bilo navedeno da je član zloglasnog SS-a.

Limitirana odgovornost

Viši pripadnici SS-a dobili su blaže kazne ili su oslobođeni 60-ih i 70-ih kad su se njemački sudovi držali pravila da su nacistički vođe glavni krivci dok su osobe na nižim položajima u zapovjednom lancu nositelji limitirane odgovornosti. Njemački sudovi osudili su oko 6.650 nacističkih ratnih zločinaca u 36.000 suđenja od 1947. pa većinom do 1950. Prema podacima Instituta za suvremenu njemačku povijest u Münchenu, najveći dio presuda je bio na godinu dana zatvora ili manje. U potrazi za posljednjim živim zločincima Schrimm i njegov odjel su pročekali i arhive istočnoevropskih zemalja te Južne Amerike kamo su mnogi pobjegli nakon rata, a Schrimm se nedavno vratio iz Brazila gdje je pregledao stare imigracijske dosjce.

Demjanjuk je umro u ožujku prošle godine u staračkom domu u Bad Feilnbachu gdje je bio smješten nakon uložene žalbe na osuđujuću presudu.

- Desetljećima se zakon tumačio tako da je čuvarima morala biti dokazana individualna krivnja, morao je postojati dokaz da su bili umiješani u konkretno ubojstvo, da su tjerali ljude u plinske komore ili birali koga će poslati. Nakon slučaja Demjanjuk to se promijenilo. Zaključeno je da se poticanje na zločin odnosi i na ljude koji nisu izravno sudjelovali u ubojstvu, ali su mu na neki način pridonijeli, primjerice tako što su bili čuvari - izjavio je Schrimm. Tako ovih dana 50-ak 90-godišnjaka mora obaviti liječničke pretrage, a ako se pokaže da su dobrog zdravlja, bit će izvedeni pred sud. No, neki od njih su možda već bili na sudu. Ako su prije oslobođeni, više im se ne može suditi. Iako Zuroff i drugi izvori navode kako je nužno da se što prije počne sa suđenjem, Schrimm je objasnio da su slučajevi predani lokalnim sudovima prema prebivalištu osumnjičene osobe.

- U teoriji, moglo bi početi ove godine - izjavio je Schrimm. Presedan u slučaju Demjanjuk mogao bi poslužiti kao predložak budućim slučajevima pripadnika ubilačkih odreda. No, postoji problem.

- U tim su odredima bili ljudi koji nisu bili za prve borbene linije zbog starosti ili zdravlja pa je šansa da pronađemo preživjele vrlo mala - rekao je Schrimm.

Jutarnji list

ANTIFAŠISTI IZ BEOGRADA U GRADU HEROJU

• Nakon sudjelovanja na komemorativnoj svečanosti u povodu proboja Srijemskog fronta, skupina Sekcije 1. proleterske brigade iz glavnog grada Srbije u posjeti najistočnijoj hrvatskoj županiji

Vukovar je prepoznatljiv po bogatoj povijesti, kulturi, tradiciji, baroknoj arhitekturi, Vučedolskoj golubici, Dunavu, mostovima na Vuki, bitki u Domovinskom ratu koja je postala simbol hrvatskog otpora, ali nadasve po gostoljubivosti svojih stanovnika. To su pokazali i članovi Udruge antifašističkih boraca i antifašista koji su ugostili skupinu od petnaestak pripadnika Sekcije 1. proleterske brigade iz Beograda (zajedno s njima bilo je i izaslanstvo SABA RH). Bio je to prvi pohod gradu smještenom na ušću Vuke u Dunav, u zagrljaju Slavonije i Srijema.

Počelo je u prijepodnevnim satima 12. travnja, na mjestu proboja Srijemskog fronta, na 106. kilometru autoceste od Beograda prema Zagrebu, uz lijevu obalu rijeke Bosut, pokraj sela Adaševci, gdje je podignuto veličanstveno Spomen-obilježje „Sremski front“, čiji sadržaj trajno podsjeća sve naraštaje na jednu od najvećih i najtežih odlučujućih bitaka u NOR-u, u kojoj je od 28. listopada 1944. do 13. travnja 1945. godine poginulo 14.947 partizanskih boraca i saveznika. Tim je povodom, na 68. obljetnicu proboja održana svečanost, uz nazočnost predstavnika lokalnih i državnih vlasti Srbije, preživjelih boraca i poklonika antifašizma iz Srbije, Bosne i Hercegovine i Hrvatske. Skupinu antifašista – njih petnaestak, iz Sekcije 1. proleterske brigade iz Beograda vodio je predsjednik Zdenko Duplančić, sudionik proboja, danas predsjednik SUBNOR-a beogradske općine Savski venac. Vjenac ispred Centralnog spomen postava polo-

žilo je i izaslanstvo SABA RH u kome su bili Nikola Uzelac, član Predsjedništva i čelnik Sekcije 6. ličke proleterske divizije „Nikola Tesla“ i Petar Raić, predsjednik ZUABA GZ i ZŽ i predsjednik Sekcije 13. proleterske brigade „Rade Končar“.

Nakon komemorativne svečanosti, antifašistički borci i poklonici antifašizma iz Beograda i Zagreba obreli su se na graničnom prijelazu Sot, gdje su ih dočekali Lazo Đokić, predsjednik i Nikola Tarle, tajnik UABA Vukovar, Dejan Drakulić, zamjenik gradonačelnika Vukovara i Vladimir Marjanović, konzul Generalnog konzulata Republike Srbije u Vukovaru. zajedno su obišli spomen-obilježje poginulih boraca na mjesnom groblju u Iloku i položili vijence. Valja istaći da se spomen-obilježje i okoliš primjereno održavaju i da tijekom Domovinskog rata, a ni kasnije, spomenik nije oštećen. Uslijedio je predah u objektima Iločkih podruma gdje su ih ljubazni domaćini počastili vrhunskim vinom – iločkim tramincem, osvajačem londonske zlatne medalje.

„Antifašistička karavana“ krenula je za Šaregrad, naselje između obronaka Fruške gore i obale Dunava. Na mjesnom groblju podignut je spomenik 450-orici boraca 1. i 2. proleterske divizije, 21. srpske i 48. makedonske divizije, poginulih u proboju Srijemskog fronta. Sa spomenika je „izudaran“ i na taj način izbrisana dio natpisa o 21. srpskoj diviziji. Izaslanstvo Sekcije 1. proleterske brigade iz Beograda i SABA RH odali su počast palim borcima i položili vijence. Od ratne '91. za mješta-

Srijemski front

Srijemski je front formiran poslije oslobođenja Beograda u nizu teških borbi vođenih u istočnom Srijemu između jedinica 1. armije JA i 34. njemačkog korpusa. Stabiliziran je u drugoj polovici siječnja 1945. godine. U proboju Srijemskog fronta, u sastavu 1. armije od preko sto tisuća boraca iz Hrvatske je bila $\frac{1}{4}$ snaga ili 20.000 – 25.000 boraca, i to u sastavu 6. ličke proleterske divizije „Nikola Tesla“, 13. proleterske brigade „Rade Končar“, te u sastavu drugih partizanskih jedinica, koje su od ranije popunjavane borcima iz Hrvatske ili su popunjavane pri nastupanju od Tovarnika do Zagreba.

U proboju Srijemskog fronta bilo je angažirano 12 divizija, uz sudjelovanje jedinica Crvene armije, bugarske vojske, sovjetske dunavske riječne flote i nekoliko samostalnih bataljuna na bokovima udarnih skupina – na primjer jedan bataljun talijanskih partizanskih dragovoljaca. Divizije 1. armije proboj su otvorele 12. travnja 1945. godine i do kraja dana oslobodile Vukovar, Borovo, Negoslavci i Županju. Sljedećeg dana nastavljeno je napredovanje. Oslobođenjem Vinkovaca i Županje, 1. armija je probila Srijemski front cijelom širinom i otvorila put za prodor prema Zagrebu.

ne je ostala nedostupna Šarengradскаада, otok na Dunavu koji je i danas predmet graničnog sporu Hrvatske i Srbije.

Već pomalo umorni od dugog putovanja i cjelodnevnih aktivnosti, uzvanici su sa svojim domaćinima pristigli u Vukovar. U ugodnom ambijentu u jednom lokalnu na obali Dunava, članovi UABA Vukovar, vlastitim sredstvima priredili su zajednički objed. Razmijenjena su iskustva, dogovarena buduća suradnja u duhu antifašizma uz druženje do pada mraka. Zadovoljstvo zbog zajedničkog susreta bilo je više nego vidljivo.

B. M.

Svečanost kod Spomen-obilježja „Sremski front“ na 106. kilometru autoceste od Beograda prema Zagrebu

Obilježena 68. godišnjica Bolmanske bitke

•Zajednica udruga antifašističkih boraca i antifašista Osječko-baranjske županije organizirala je 23. ožujka obilježavanje 68. godišnjice Bolmanske bitke polaganjem vijenaca na Centralni spomenik u Bolmanu, spomenik u Baranjskom Petrovom Selu i Petlovcu, te u Bolmanu kod Doma kulture

Bolmanska bitka je bila jedna od najvećih antifašističkih operacija u Drugom svjetskom ratu na ovim prostorima i odvijala se od 6. do 22. ožujka 1945. godine na širokom prostoru od Bilja pa sve do Torjanaca, a u njoj su sudjelovali borci Jugoslavenske i Crvene armije.

Vijence na spomenike položili su delegacija SABA RH, predstavnici udruga antifašističkih boraca i antifašista Osječka, Slatine, Požege, Slavonskog Broda, Borova, Vukovara i Trpinje, ZUABA Vukovarsko-srijemske županije i ZUABA Osječko-baranjske županije, zatim predstavnici Osječko baranjske županije, Grada Belog Manastira, općina Jagodnjak i Petlovac, Vijeća srpske nacionalne manjine Osječko-baranjske županije, općina Darda i Beli Manastir i Prosvjete Beli Manastir. Vijence su položili i predstavnici generalnog konzulata Republike Srbije u RH, SUBNOR-a Vojvodine i SUBNOR-a gradova Apatina, Bečeja, Sombora, Sremske Mitrovice i Šida.

Ispred centralnog spomenika u Bol-

Polaganje vijenaca kod spomenika Bolmanskoj bitci

manu evocirana su sjećanja na samu bitku, a prigodno su govorili predsjednik Zajednice udruga antifašističkih boraca i antifašista Osječko-baranjske županije Nikola Opačić i predsjednik SUBNOR-

a Vojvodine Svetomir Atanacković. U Domu kulture u Bolmanu organiziran je ručak za sve prisutne, a nakon toga druženje.

R.G.

Samobor

Čestitke za očuvanje tradicija NOB-a

U samoborskom Domu umirovljenika održana je 23. ožujka skupština Udruge antifašističkih boraca i antifašista Samobora. Sjednici su prisustvovali brojni članovi udruge i predstavnici antifašističkih udruga iz Hrvatske i Slovenije, predstavnici političkih stranaka, umirovljeničkih udruga te samoborski gradonačelnik Krešo Beljak i predsjednik Gradskog vijeća Grada Samobora Željko Žarko.

Predsjednik samoborskog UABA Petar Raić podnio je izvješće o radu u 2012. godini, koje je, zajedno s izvješćima o finansijskom poslovanju i izvješću Nadzornog odbora, jednoglasno prihvaćeno. Usvojen je i program rada za 2013. godinu, a skupštini su se obratili i gosti.

Gradonačelnik Krešo Beljak i predsjednik Gradskog vijeća Željko Žarko čestitali su članovima na upornom zalažanju na očuvanje tradicija Narodnooslobodilačke borbe i antifašističkih vrijednosti, koje su utkane i u Ustav Republike Hrvatske.

Skupština UABA u Samoboru

Nakon skupštine održana je tribina, na kojoj je na temu "Zašto antifašizam?" govorio Vinko Šušnjara, član Predsjedništva

Saveza antifašističkih boraca i antifašista Republike Hrvatske.

R. Š.

Zahtjev za promjenu imena ulica Mile Budaka i 10. travnja

♦Ministar uprave Arsen Bauk želi iz Hrvatske ukloniti sve nazive koji nose ime ratnog zločinca Mile Budaka, kao i naziv ulice 10. travnja po datumu osnivanja tzv. NDH koja se nalazi u selu Slatinski Drenovac. U deset gradova i općina u Hrvatskoj još uvijek postoje ulice Mile Budaka i to u Slavonskom Brodu, Vinkovcima, Virovitici, Pagu, Pleternici, Komiži, Lovincu, Jasenici, Klakaru i u Pakoštanim čak dvije

Od svih tih jedinica lokalne samouprave, te općine Čačinci na čijem je teritoriju ulica posvećena danu osnivanja NDH, Ministarstvo uprave zatražilo je odluke predstavničkih tijela o imenovanju spomenutih ulica, kako bi se utvrdilo jesu li te odluke u skladu s Ustavom i zakonima.

Pritom se u Ministarstvu pozivaju i na vladu Ive Sanadera, koja je 26. kolovoza 2004. godine donijela odluku o uklanjanju spomen-obilježja Juri Francetiću u Slunj u Mili Budaku u Svetom Roku, općina Lovinac. U tom dokumentu ističe se da je njihovo postavljanje bilo "suprotno izvorišnim osnovama Ustava Republike Hrvatske, te nanosi štetu ugledu i interesima Republike Hrvatske". Nadležna ministarstva odmah su postupila prema toj odluci i u Svetom Roku maknuto je obilježje koje su financirali hrvatski iseljenici.

- Ako spomenik nije bio u skladu s Ustavom, onda nisu ni ulice koje nose Budakovo ime. Ali, u konačnici, o tome

će odlučiti sud. Mi možemo samo obustaviti izvršenje odluke o imenovanju ulice i poslati je na sud da utvrdi je li ona bila u skladu s Ustavom i zakonima, rekao je Bauk u izjavi riječkom Novom listu. Ministar uprave podsjeća i na izjave najviših dužnosnika HDZ-ove vlasti 2004., koji su redom tvrdili da je nužno ukloniti spomen na Budaka. Tako je, primjerice, tadašnji predsjednik Sabora Vladimir Šeks objašnjavao da je Hrvatska utemeljena na tradicijama antifašizma i da se stoga ne mogu tolerirati bilo kakva obilježja pripadnicima pokreta i stranaka koji su u Drugom svjetskom ratu bili na strani NDH i fašizma. Ubrzo nakon akcija u Svetom Roku i Slunj, uslijedilo je uklanjanje Budakovog imena iz ulica u nekoliko hrvatskih gradova.

Do kraja godine gradska vijeća u Gospiću, Kninu i Zadru, sva tri s HDZ-ovom većinom, preimenovali su ulice s imenom Mile Budaka. Recimo u Gospiću je ona preimenovana u Ulicu hrvatskih književnika.

Međutim, Večernji list, prenosi izjavu vinkovačkog gradonačelnika **Mladen Karlića** koji kaže da mu je to prvi glas i da Grad nije dobio nikakvu službenu obavijest od Ministarstva uprave.

- Mislim da bi o tome trebali odlučiti građani koji žive u toj ulici i, ako oni ne traže, zašto bi se mijenjao naziv. Ali, ako od ministarstva dođe naredba da moramo mijenjati naziv, promijenit ćemo ga i Grad će, iako nema za to predviđenog novca, sufincirati građanima izmjenu dokumenta – kazao je gradonačelnik Karlić.

D.C.

Nogometušu Katidisu je izrečena doživotna zabrana igranja zbog ovog nacističkog pozdrava

Nogometuš doživotno suspendiran zbog nacističkog pozdrava

♦Nogometuš AEK-a Giorgosa Katidis Grčki nogometni savez kaznio je u ožujku ove godine doživotnom zabranom nastupanja za sve nacionalne reprezentacije zbog nacističkog pozdrava na utakmici, nakon postignutog gola

„Nacistički pozdrav upućen navijačima velika je provokacija i vrijedanje svih žrtava nacističkih zvjerstava. Katidisova proslava duboko se kosi s miroljubivim poimanjem nogometne igre“ stoji u priopćenju Grčkog nogometnog saveza.

Reakcija je to na šokantnu nacističku proslavu Giorgosa Katidis (20) nakon što je za svoj AEK zabio pobjednički gol protiv Verie u 84. minuti utakmice. Bivši kapetan mlade grčke reprezentacije dotičao je do tribine s navijačima i u nacističkom stilu visoko podigao desnu ruku. Taj sramotni čin naišao je na osudu medija, navijača AEK-a, njegovih suigrača, a na

kraju je rezultiralo i doživotnom zabranom nastupanja u grčkoj reprezentaciji.

I navijači AEK-a su putem priopćenja zatražili od uprave da izbací Katidis iz ekipe.

- Nisam fašist i ne bih to napravio da sam znao što to znači – pokušao se Katidis opravdati komentarom na twitteru i na televiziji.

No Grčki nogometni savez nije imao milosti, doživotna kazna nastupanja u reprezentaciji bit će mu velika opomena za glupost koju je napravio, kako sam kaže, zbog neznanja.

A.R.

Više od polovine članova mladi antifašisti

♦Udruga antifašističkih boraca i antifašista grada Daruvara održala je polovinom ožujka ove godine redovnu izbornu skupštinu na kojoj je sudjelovalo 38 članova te brojni gosti iz udruga antifašističkih boraca i antifašista Grubišnog Polja, Novske, Garešnice, Požege i Petrinje kao i predstavnika Saveza antifašističkih boraca i antifašista Republike Hrvatske.

Dosadašnji predsjednik **Branko Mohr** je sudionike skupa upoznao s aktivnostima koje su članovi udruge u skladu s mogućnostima uspjeli realizirati u prošloj godini.

Po njegovim riječima, članovi Udruge antifašističkih boraca i antifašista grada Daruvara su uz brojne aktivnosti odali pijetet i antifašističkim žrtvama Drugog svjetskog rata na spomen obilježjima u Gudovcu, Novoj Krivaji i Jasenovcu. Branko Mohr je naglasio da je zadovoljan strukturom članstva udruge jer mladih članova je preko 50 posto, a zadovoljavajuća je i zastupljenost žena.

Među članovima Udruge antifašističkih boraca i antifašista Daruvara je i gradonačelnik Daruvara **Dalibor Rohlik** koji je jedno vrijeme proveo s drugaricama i drugovima sudionicima ovog skupa, održanog u Hrvatskom domu.

U nastavku rada, nakon pozdravnih obraćanja gostiju, za predsjednika Udruge izabran je **Zdravko Drašner**. Okosnicu njegovog programa činit će, kako je naglasio, promicanje ideje antifašizma. On je istaknuo da antifašizam ne gubi svoju ulogu ni sada i da zato

Skupština UABA Daruvar

nastoje osposobiti svoje članstvo da objašnjavamo što se dogodilo u Drugom svjetskom ratu u svijetu i kod nas u Hrvatskoj.

Drašner je preuzeo vođenje Udruge u godini u kojoj se obilježavaju dva velika jubileja - sedam desetljeća osnivanja

Češke brigade i Daruvarskog partizanskog odreda. Novoizabrani predsjednik je rekao da je jedan od 11 putnika koji 21. ožujka u Vlaku sjećanja putuju Europom i članica daruvarske Udruge antifašista **Zvjezdana Drašner**.

R.D.

NA ZAJEDNIČKOM ZADATKU

♦U Gradskoj četvrti Maksimir osnovan Odbor za njegovanje i razvijanje tradicija NOB i Domovinskog rata

Uz agrebačkom Gradu mlađih, 6. travnja na skupu antifašističkih boraca, branitelja i poklonika antifašizma osnovano je stručno tijelo – Odbor za njegovanje i razvijanje tradicija Narodnooslobodilačke borbe i Domovinskog rata za Gradsku četvrt Maksimir. To je bila inicijativa **Vedrana Žuvele** (nedavno priminilog), predsjednika Odbora za njegovanje tradicija NOR-a i Domovinskog rata pri SABA RH, kome je minutom šutnje odana počast. Nedavno je ustrojen ovakav odbor i za Gradsku četvrt Gornja Dubrava, a kako je rečeno na skupu, nastaviti će se s osnivanjem tih tijela i u ostalim gradskim četvrtima na području Grada Zagreba i Zagrebačke županije.

Skupu su nazočili **Mario Pilaš**, predsjednik Vijeća gradske četvrti Maksimir, **Božidar Vidović**, predsjednik Forumu seniora SDP Zagreb, **Petar Tanić**, predsjednik Vijeća gradske četvrti Gornja Dubrava, **Ciro Nikolić**, predsjednik, **Dušan Vitas**, potpredsjednik, **Ante Belić** i **Franjo Vidović**, članovi Predsjedništva UABA Maksimir, te **Petar Raić**, predsjednik ZUABA GZ i ZŽ.

Kako je istaknuto na skupu, u suradnji sa srodnim udrugama civilnog društva koje baštine antifašizam valja jačati dijalog i razmjenu istkustava. Jednako je važna i suradnja s udrugama proizašlim iz Domovinskog rata. Uz pomoć Ministarstva branitelja pokrenut će se i poticati

suradnja s udrugama koje prihvataju temeljne vrednote antifašizma i programske smjernice SABA RH. Ustrajući na daljnjoj afirmaciji antifašizma kao civilizacijske tekovine demokratskog svijeta, Odbor za njegovanje tradicija NOB i Domovinskog rata ustrajat će na promoviranju osnovnih vrijednosti NOB-a i Domovinskog rata, te na demokratskom razvoju društva, zaštiti ljudskih prava i društvenog progresa. U tom pogledu bitna je suradnja sa školama, kulturnim i sportskim društvima – zaključeno je na skupu.

Za predsjednika Odbora izabran je **Mario Pilaš**, čelnik Vijeća gradske četvrti Maksimir.

B. M.

IZBORNA SKUPŠTINA UDRUGE ANTIFAŠISTA DUBROVNIK

PLANIRANE AKTIVNOSTI SE OSTVARUJU

• Izborna skupština Udruge antifašista Dubrovnik održana je u subotu 30 ožujka. Uz sedamdesetak članova koji su ispunili prostor Udruge, na Skupštini su bili i Olga Muratti, predsjednica Gradskog vijeća Grada Dubrovnika i Gradske organizacije SDP Dubrovnik, dr. Andro Vlahušić, gradonačelnik Dubrovnika i Ivo Jadrušić, predsjednik Gradske organizacije HSU Dubrovnik

Marinko Vlašić

Udruga antifašista Dubrovnik najbrojniji je dio dubrovačke antifašističke obitelji u kojoj programe ostvaruje u suradnji sa Zajednicom udruga ABA Dubrovačko-neretvanske županije i Društвom Tito Dubrovnik. Od prošlogodišnjeg skupa u ožujku prošle godine, Udruzi je pristupilo 9 novih članova, četvero ih je brisano na osobni zahtjev pa trenutno ima 351 člana. Izražena je zahvalnost članovima koji svojim uredno plaćenim članskim doprinosom osiguravaju temeljna sredstva za djelovanje Udruge, kao i priateljima i simpatizerima koji iz godine u godinu, u sve većem broju daju finansijsku potporu prema svojim mogućnostima.

U proteklom razdoblju održano je 12 sjednica Predsjedništva, organizirano je 12 komemoracija, od čega 5 na području grada Dubrovnika, a višečlano prisustvovanje organizirano je na 7 komemorativnih skupova na drugim područjima u našoj i susjednim zemljama. Na spomen obilježja antifašističkoj NOB-i i ratu za obranu Hrvatske u Dubrovniku, Dubrovačko-neretvanskoj županiji, u našoj i u susjednim zemljama, položeno je 18 vijenaca ili buketa cvijeća. Organizirani su izleti na obilježavanje obljetnica antifašizma i NOB-a u Župu i Konavle, na Neretu i Sutjesku, u Podgoru, Split, Vrgorac i Makedoniju. Posjećena su spomen obilježja u Potomju, Donjoj Vrućici, Orebiću, Trpanju, na

Taboru, Vrelu, Dunavama, Grudi, Ćilipima, Jablanici, na Tjentištu, u Kumanovu, Korčuli, Podgori i Vrgorcu.

Ostvarene su i tribine od kojih se ističe gostovanje uglednog hrvatskog oskarovca **Branka Lustiga**, kao i ona na kojoj je gostovao član Dukljanske akademije nauka i umjetnosti akademik **Radoje Pajović**. Na tribini je bilo riječi i o sveprisutnjim problemima skrbia za stare i nemoćne, s kojima se sve više susreću članovi Udruge.

Ni u prethodnom razdoblju nije pronađen način da se vrati barem neki od uništenih ili maknutih spomen obilježja, a Pravilnik Grada Dubrovnika o postavljanju spomenika, spomen ploča, skulptura, sakralnih obilježja i sličnih predmeta i dalje je nepromijenjen i loš i zapravo legalizira rušenje i devastiranje. Na žalost ostaje samo sanak pusti obećana obnova vandalski srušenog Spomenika borcu čuvenog hrvatskog kipara **Frana Kršinića**.

Ostaje i dalje neostvarena želja da se Udruzi pridruži više mlađih članova, naročito onih između dvadeset i četrdeset godina starosti, rečeno je, uz ostalo u izvještaju za proteklo razdoblje, kojega je podnio **Marinko Vlašić**, predsjednik Udruge antifašista Dubrovnik.

Planirane aktivnosti se najvećim dijelom ostvaruju, na temeljnim programima njegovanja tradicija NOB-a i antifašizma kao civilizacijske tekovine, pored tribina, susreta i druženja u cilju unapređenja oblika i sadržaja rada, s više pažnje aktualnim životnim temama i problemima, razgovara se na tematskim sjednicama i okruglim stolovima.

U ukupnim sredstvima koja smo ostvarili prošle godine, naši članovi i simpatizeri osigurali su 63 posto, dok je u ostvarivanju programa izleta udjel osobnih sredstva bio veći od 80 posto. Prvi put Udruga je za ostvarivanje svoga programa dobila značajnija sredstva iz gradskog proračuna, prije svega zahvaljujući razumijevanju gradonačelnika **dr. Andre Vlahušića**, ali i upornosti Udruge u zahtjevima za odgovarajućim materijalnim vrednovanjem jer se jedina u ovoj sredini brine o njegovanju tradicija

naše antifašističke prošlosti. Međutim, nema mjesta zadovoljstvu, jer i dalje je nedefiniran status i nije riješeno stabilno i kontinuirano financiranje temeljnih potreba Udruge antifašista u proračunu Grada Dubrovnika.

Borci NOR-a, koji su temelj antifašizma i borbe za slobodu i za pravdu u nas, velikom su većinom kao mladi antifašisti stupali u narodnooslobodilačku borbu protiv fašističkog okupatora i njihovih slugu, sve do pobjede. U svijetu te povijesne činjenice, Udruga antifašista Dubrovnik poziva u svoje redove antifašistički opredijeljene, posebno mlade ljude.

Značajno je reći da će rukopis hvarskog povjesničara, pokojnog dr. Nikole Anića, uskoro biti uobličen u knjizi, pod imenom „Dubrovnik u Drugom svjetskom ratu“. Planiramo izaći će iz tiska, kao druga knjiga naše biblioteke „Da se ne zaboravi“, za ovogodišnji Dan antifašističke borbe. Očekujemo da ćemo sredstava za tiskanje ove knjige dobiti i od Grada Dubrovnika. Pozivamo i naše članove i simpatizere da se uključe u osiguranje svoga primjerka knjige u pretplati po cijeni od 100 kuna“ – rekao je uz ostalo **Marinko Vlašić**.

Poslije izvještaja o prihodima i raspolagajućim sredstvima u prošloj godini (**Davorka Šperanda**) i Nadzornog odbora (**Edin Čerimagić**) te predstavljanja programa aktivnosti u ovoj godini (**Ognjen Krstulović**) i prijedloga kandidata za iduće dvo-godišnje razdoblje (**Dubravko Karninić**), pozdravnim riječima skupštinarima su se obratili: **Olga Muratti**, **dr. Andro Vlahušić** i **Ivo Jadrušić**, a u raspravi je sudjelovao **Branko Grošeta**. Podnese-ne izvještaje i prijedloge skupštinarima su prihvatiли i u Predsjedništvo Udruge antifašista Dubrovnik izabrali: **Stipa Antićevića**, **dr. Vesnu Čulić**, **Ljerku Depolo**, **Željka Franića**, **dr. Antuna Gavranića**, **Branka Grošetu**, **Krešimira Ivaniševića**, **Gordanu Jablanov**, **Stojana Jančića**, **Vericu Karninić**, **Vlatka Komaricu**, **Ognjena Krstulovića**, **Pera Lasića**, **Iva Margaretića**, **Andreja Napicu**, **dr. Boška Skaramucu**, **Kemala Tursunovića**, **Ivicu Valjala** i **Marinka Vlašića**.

M.V.

Pazin

Proslava uz čestitke i cvijeće

Potpredsjednik UABA **Aleksa Ladavac** podsjetio je na stoljetnu borbu žena za svoja prava, a na kraju kratkog izlaganja svim je ženama čestitao Međunarodni dan žena, dodajući kako je ovo prigoda da se članovi UABA, a među njima je i priličan broj žena, sretnu i da drugaricama daruju cvijeće kao simbol zahvalnosti za njihov trud u obiteljima, odnos prema djeci, ali i za političke aktivnosti.

Pazinski gradonačelnik **Renato Krulčić** pridružio se čestitkama povodom Međunarodnog dana žena dodajući kako je današnji dan posvećen ženama kao stupu društva,

•Udruga antifašističkih boraca i antifašista Pazina prigodom je svečanošću prema svojoj tradiciji proslavila Međunarodni dan žena

njihovim zaslugama u društvu, obitelji ili i odgoju djece.

U Pazinu, rekao je Krulčić, svakim se danom i svakim naraštajem položaj žene mijenja na bolje. Kako bi se napravio još jedan korak naprijed, treba osigurati da žena u svim segmentima ima apsolutno ravnopravan položaj u društvu.

“To će se u ovoj zajednici ostvariti prvenstveno kroz školsku nastavu u jednoj smjeni

kako bi se roditeljima omogućilo kvalitetno roditeljstvo, a izgradnjom vrtića i ostalih obrazovnih ustanova djeca će se moći odgajati u sigurnom okruženju i dobrom društvu u kojem će stići dobro obrazovanje”, zaključio je Krulčić.

Proslavu su uveličale vokalna skupina Osnovne škole Vladimir Nazor, pod ravnateljem prof. **Miloša Pernića** i recitatorica **Mirta Krznik**.

M. R.

Buzet

Zajednička svečanost

•Buzetska Udruga antifašista i Gradska udruga umirovljenika darivali su crvenim karanfilima sve žene koje su se odazvale tradicionalnoj proslavi Međunarodnog dana žena, održanoj 8. ožujka pod pokroviteljstvom Županijske skupštine i Grada Buzeta u velikoj hali gradske komunalne firme “Park” gdje se okupilo tristotinjak uzvanika

Dan žena, rekao je čelnik antifašista **Edo Jerman**, ne služi samo kao podsjetnik stalne borbe za ravnopravnost, s kojom se veliki broj žena suočava svakodnevno. Međunarodni dan žena priča je o običnim ženama, ženama koje su kreirale povijest i zato ga treba iskoristiti kao priliku da se razmotri koliko je daleko otislo društvo u svome razvoju, uvijek s ciljem postizanja jednakosti, mira i dostojanstva. Ženama je praznik čestitao i predsjednik buzetskih umirovljenika **Josip Flego** i s ponosom istaknuo

da je Buzet iznad hrvatskog prosjeka po postotku žena na rukovodećim mjestima, primjerice žene su pročelnice sva tri gradska odjela.

Na čelu Istarskog vodovoda, gradskog komunalca “Parka”, Turističke zajednice, Pučkog učilišta, Dječjeg vrtića, Doma za starije, osnovne i srednje škole, također su žene, a ima još puno djelatnosti koje predvode žene doprinoseći razvoju buzetskog područja.

- Vjerujem da će one i dalje dokazivati da su ravnopravne, a u slučaju Buzeta ne

samo da su ravnopravne već su i daleko ispred muškaraca, zaključio je Flego.

Dogradonačelnik **Siniša Žulić** nadovezao se te rekao da gotovo 60 posto studenata koje stipendira Grad Buzet čine žene, što znači da žene žele preuzimati odgovornost u rodnom gradu te doprinijeti njegovom razvoju.

- Žene svakim danom postaju sve veće žrtve ekonomske krize, stagnacije i recesije, no isto tako i najjači zamašnjak oporavka. Naviknute da drže “tri kantuna od hiše” lakše podnose recesiju i spremnije su svoju uštědevinu potrošiti na dobrobit obitelji, što u konačnici donosi dobrobit cijelom društvu.

Osim potrošnje potiču čitava gospodarstva i ako je vjerovati istraživanjima, postaju najjača rastuća ekonomska sila u svijetu, istaknula je predsjednica Povjerenstva za ravnopravnost spolova **Silvana Pavletić**.

Mališani Dječjeg vrtića “Grdelin” za žene su izradili i prigodne čestitke, a u kulturno umjetničkom programu sudjelovali su mješoviti pjevački zbog GD “Sokol” Buzet, Ženska klapa “Roč”, učenici osnovne i srednje škole, mladi gunjci iz Šćulci, pjevači Udruge “Mali veliki mikrofon” i pjesnikinja **Marija Ribarić**. Proslava je nastavljena druženjem uz večeru i ples.

G. Č. Š.

Predsjednik Udruge antifašista Buzeta Edo Jerman uručuje karanfile ženama

brojnim antifašističkim udrugama širom Hrvatske

Zadar

Žene su zaslužile više nego što imaju danas

♦Na skupu povodom Dana žena u Udrizi antifašističkih boraca i antifašista grada Zadra bilo je riječi o ženama i njihovom položaju u društvu, kako nekad tako i sad

Predsjednik udruge **Nikola Budija** istaknuo da se žene za svoja prava bore odavno, ali da se nije puno do današnjih dana na tom planu promijenilo. Upućujući čestitke Budija je odao priznanje članicama udruge za njihov angažman u obilježavanju obljetnica NOB-a. Iznio je članicama Udruge prijedlog da osnuju Sekciju žena koja bi radila na povećanju broja članova i članica i na podmlađivanju udruge. Žene su zaslužile više nego što sada imaju. Još uvijek je, na žalost, više rečeno riječima nego što je u praksi učinjeno za istinsko pravo žena, upozorio je Budija.

U NOB-u iz Hrvatske sudjelovalo je 43.660 žena, a u borbi ih je 4.579 poginulo. Bilo je 18 žena narodnih heroja od kojih je 14 poginulo u borbi. Žrtava fašističkog terora bilo je na području Hrvatske 126.642, a od toga 45.150 žena. Ove brojke jasno ukazuju na masovno sudjelovanje žena u NOR-u i zato nam je dužnost reći da su žene u Hrvatskoj u NOB-u dale izuzetno veliki doprinos

Predsjednik UABA grada Zadra Nikola Budija govori na svečanosti povodom Dana žena

oslobođenju naše domovine od okupatora i njegovih domaćih slugu – ustaša i četnika, naglasio je Budija.

– Moramo, nažalost, konstatirati da su i danas na istim radnim mjestima više plaćeni muškarci nego žene, što ne doliči ni jednom društvu. Jednako kao što ističemo da su se žene za svoja prava borile u Drugom svjet-

skom ratu, moramo napomenuti da su se žene borile i u Domovinskom ratu za našu Republiku Hrvatsku.

Sve žene pozivam da se i dalje bore za svoja prava, a mi muškarci im trebamo pomoći, poručio je **Jakov Jukić** predsjednik Zajednice udruga antifašističkih boraca i antifašista Zadarske županije. **K.T.Š.**

Požega

Ponosni na članice Udruge

♦Tradicionalno za 8. ožujka kada se u svijetu obilježava Međunarodni dan žena, Sekcija žena pri Udrizi antifašističkih boraca i antifašista Požega organizira susret i svečanu proslavu

I ove godine žene su organizirale svečanu večeru i druženje u restoranu Bilburger na koje su pozvale i sve svoje kolege antifašiste i simpatizere udruge antifašističkih boraca.

– Naša inicijativa je počela s tek pet žena prije nekoliko godina, a danas naša Sekcija broji 45 žena. Ujedno ćemo na ovom druženju izabrati i delegatkinje koje će našu sekciju zastupati u udruzi antifašista. Mi smo ponosne na naše žene koje sudjeluju u svakoj našoj akciji, a evo pripremili su nam i proslavu Dana žena – istakla je **Kata Holjevac**, predsjednica Udruge antifašista Požege, te dodala - Ove godine smo predložili jednu našu članicu za odlikovanje predsjednika RH Ive Josipovića. Predložili smo **Nenu Dujaković**, našu dugo-godišnju članicu 95-godišnjakinju koja je učesница NOB-a i ima Orden za hrabrost i Orden za narod sa srebrnim vijencem. Naš prijedlog poduprli su i antifašisti Pakraca i Lipika.

T.S.

Svečana večera u restoranu Bilburger

JUBILEJ XIII. PRIMORSKO-GORANSKE UDARNE DIVIZIJE

♦ U povodu 70. obljetnice osnutka XIII. primorsko-goranske udarne divizije u Hrvatskom kulturnom domu na Sušaku, održana je 23. ožujka Svečana akademija pod visokim pokroviteljstvom predsjednika Republike Hrvatske Ivu Josipovića. Akademiju su organizirali Grad Rijeka, Savez antifašističkih boraca i antifašista Republike Hrvatske te Savez antifašističkih boraca i antifašista Primorsko-goranske županije

Neposredno prije Svečane akademije, izaslanstva Grada Rijeke, Primorsko-goranske županije, Saveza antifašističkih boraca i antifašista Primorsko-goranske županije i Republike Hrvatske položile su vijence uz Spomenik oslobođenja na Delti.

U punoj dvorani Hrvatskog kulturnog doma na Sušaku na Svečanoj akademiji u povodu 70. obljetnice osnutka XIII. primorsko-goranske udarne divizije, okupili su se preživjeli borci, poštovatelji tekovina antifašizma i brojni uzvanici među kojima je bio i nadbiskup Ivan Devčić, talijanski konzul Renato Cianfarani, predstavnici raznih institucija i udruga, RH te udruga proisteklih iz Domovinskog rata.

Navodeći podatke iz povijesti divizije, osnovane u Brinju između 20. i 24. travnja 1943.g., Dinko Tamarut, predsjednik Saveza antifašističkih boraca i antifašista Primorsko-goranske županije kazao je kako je ona okupljala radnike i seljake i sve ljude koji su željeli slobodu i boljitet za svoj narod, a dolazili su iz Hrvatskog primorja, Gorskog kotara i Istre.

Ratni put ove divizije, od osnutka u Brinjskom kraju do kraja rata kojeg je divizija dočekala u Gorici, nije bio lak. Kroz diviziju je prošlo na tisuće boraca, od kojih su mnogi poginuli, a među njima je i 26 boraca 2. brigade XIII. primorsko-goranske divizije koji su se u veljači 1944. g., pokušavajući doći do Mrkoplja, smrzel u snježnoj mečavi na Matić poljani. „Naša zadaća je da odamo počast i dužno poštovanje svim borcima koji su dali živote za slobodu i prenosimo duh antifašizma na potomke“, kazao je Tamarut.

Obnašatelj dužnosti župana, Vidoje Vujić je u svom govoru kazao da će Hrvatska uskoro u članstvo Europske unije ući kao zemlja koja je završetak Drugog svjetskog rata dočekala na savezničkoj, pobjedičkoj strani, među zemljama Antifašističke koalicije. „Velike žrtve koje je rat uzeo nisu bile uzaludne, a baština antifašističkog pokreta je i danas jedna od naših najvećih vrijednosti“ kazao je Vujić te naveo podatke o velikom broju spomenika iz Drugog svjetskog rata koji su od 1990. na ovomo srušeni ili se ne održavaju, govorio je o smanjenim pravima boraca i stigmatizaciji narodnih heroja i Josipa Broza Tita te negiranju svega onog pozitivnog što je proizašlo iz rata, naglasivši da se takvo nešto ne bi smjelo dopustiti.

Svečana akademija u Hrvatskom kulturnom domu na Sušaku u povodu jubilarne 70. obljetnice formiranja XIII. primorsko-goranske udarne brigade

Gradonačelnik Rijeke Vojko Obersnel je kazao da je XIII. primorsko-goranska udarna divizija jedna od prvi velikih partizanskih vojnih jedinica koja je svojim djelovanjem i ratnim uspjesima nanosila velike gubitke neprijatelju i domaćim izdajnicima, u kojoj su rame uz rame ratovali najbolji sinovi i kćeri Istre, našeg Hrvatskog primorja, Gorskog kotara, Like i Drežnice i nitko nikoga nije pitao da li je Hrvat, Srbin, Talijan ili pripadnik nekog drugog naroda.

Obersnel je pozvao sve malobrojne sudionike Drugog svjetskog rata da zajedno s borcima Domovinskog rata njeguju tradicije antifašizma, slobodarskog duha i svega onoga što ljudski život čini plemenitijim, ljepšim i primjerenijim visokim vrijednostima europske civilizacije, koja je svojim značajnim dijelom utemeljena na vrijednostima antifašizma. „Upornost kojom se najveće i najsnazičnije zemlje Europske unije danas obračunavaju s javnim iskazivanjem nacističke i fašističke ideologije i nama mora biti putokaz u dalnjem razvoju demokratskih tekovina koje počivaju kako na vrijednostima baštinjenima na rezultatima Drugog svjetskog rata, tako i na vrijednostima koje je ponovno afirmirao Domovinski rat“, rekao je Obersnel.

Ratko Maričić, predsjednik Saveza antifašističkih boraca i antifašista Republike Hrvatske je naglasio da je 70. obljetnica osnutka XIII. primorsko-goranske udarne

brigade sat povijesti za sve one koji i danas žele napraviti reviziju povijesti i žele relativizirati zlo koje je činila NDH. Maričić je kazao kako bi se država trebala suprotstaviti pojavama neofašizma i kako nisu dobrodošle neodmjerenje izjave pojedinih političara kojima smetaju oni koji su druge nacionalnosti ili vjere te naglasio da Savez antifašističkih boraca i antifašista ne bi trebalo tretirati kao bilo koju udrugu.

Slavko Barić, izaslanik predsjednika RH, general pukovnik, ravnatelj Hrvatskog vojnog učilišta zahvalio je u Predsjedničkoj imenu doprinosu XIII. primorsko-goranske divizije i njegovanim vrijednostima antifašizma, naglasivši da je izuzetno važno da se postignuća ove divizije bilježe u hrvatskoj povijesti kao ono što je prepoznato kao vrijednost europske civilizacije.

U kulturno-umjetničkom programu nastupili su zborovi KUD Sloga, Hreljin i Martin Matetić, Jadranovo te Jeka Primorja, zatim Muška klapa Kastav, i učenici i nastavnici Glazbene škole Ivana Matetića Ronjova iz Rijeke: Ena Lešić, Mirna Marković, Petra Kukuljan uz klavirsku pratnju Oksane Zvinekove, prof., Ante Mamula te glumica Zrinka Kolak Fabijan.

U povodu 70. obljetnice osnutka XIII. primorsko-goranske divizije tiskana je publikacija u izdanju Naklade Kvarner, koja je podijeljena sudionicima Svečane akademije, uzvanicima i izvođačima.

I.N.

Antifašisti traže status koji imaju branitelji Domovinskog rata

• Za predsjednika je ponovno izabran Josip Milat koji će na toj dužnosti biti i u sljedećem dvogodišnjem razdoblju

Na izbornoj skupštini splitske Udruge antifašista i antifašističkih boraca 23. ožujka zatraženo je da se sudionicima antifašističke borbe iz Drugog svjetskog rata prizna status kakav imaju branitelji Domovinskog rata, jer su se, kako je rečeno, i jedni i drugi borili protiv fašizma.

Splitska Udruga antifašista i antifašističkih boraca na skupštini je izabrala novo vodstvo u kojem je 25 članova predsjedništva, a za predsjednika je ponovno izabran Josip Milat koji će na toj dužnosti biti i u sljedećem dvogodišnjem razdoblju.

Obraćajući se članovima skupštine i gostima Milat je istaknuo kako se status sudionika Narodnooslobodilačkoga rata (NOR-a) treba riješiti sustavno, tako da ih se izjednaci s braniteljima iz Domovinskog rata, a ne da ih se tretira, kako je rekao, kao "socijalu".

-Mi smatramo da smo kao borci NOR-a u Drugom svjetskom, jednakako kao i pripadnici Domovinskog rata, bili dragovoljci, oslobođitelji, borili smo se protiv agresije jer svaka agresija u svojoj srži je fašistička, istaknuo je Milat.

Po njegovim riječima potrebno je oživotvoriti Deklaraciju o antifašizmu, koju je Hrvatski sabor donio 2005. godine. "Ta Deklaracija ne smije ostati 'mrtvo slovo na papiru', a njenom provedbom antifašistički borci bi dobili bolji status", rekao je Milat.

Pri tomu je podsjetio kako je i u pre-

Za predsjednika UABA Split ponovno je izabran Josip Milat

ambuli Ustava Republike Hrvatske naglašeno da se Hrvatska temelji na odlukama ZAVNOH-a, a to znači da je Hrvatska utemeljena na antifašističkim civilizacijskim vrijednostima, što je od iznimne važnosti, pošto, kako je rekao, Hrvatska uskoro postaje članica Europske unije.

Na izbornoj skupštini prihvaćen je i plan ovogodišnjeg rada, a težište je na obilježavanju 70. godišnjice prvoga oslobođenja Splita, koje će se održati 9. rujna 2013. godine.

-Antifašisti su prvi puta oslobođeni Split 9. rujna 1943. i nakon toga Split je

17 dana bio jedini veći slobodni grad u fašističkoj Europi, podsjetio je Milat dodavši kako je drugo oslobođenje Splita uslijedilo 26. listopada 1944.

Milat i Krešimir Sršen, predsjednik Zajednice udruga antifašističkih boraca i antifašista Splitsko-dalmatinske županije su izabrani za predstavnike u Skupštini Saveza antifašističkih boraca i antifašista Republike Hrvatske.

Zaključeno je i kako ubuduće treba nastaviti s uključivanjem mlađih članova u ovu udrugu.

A.H.

Vijenci na spomen ploču prve Narodne Vlade Hrvatske

U povodu 68. obljetnice osnivanja prve Narodne Vlade Hrvatske, u organizaciji Zajednice udruga antifašističkih boraca i antifašista Splitsko-dalmatinske županije i Udruge antifašističkih boraca i antifašista grada Splita, položeni su vijenci na spomen ploču na Staroj gradskoj vijećnici u Splitu, gdje je 14. travnja 1945. godine održana prva sjednica Vlade

Vijence su položile delegacije udruga antifašističkih boraca i antifašista, uz sudjelovanje delegacije Grada Splita.

Tom prilikom predsjednik Udruge antifašističkih boraca i antifašista grada Splita, dr. Josip Milat je izjavio: „Split je bio ponos svih antifašista i antifašističkih boraca. Svaki deseti Spličanin dao je svoj život za slobodu, a nasuprot tome, danas

se vladajuće strukture stide svoje prošlosti. Split je postao jedini grad u svijetu antifašizma koji više nema oko 70 posto antifašističkih obilježja, a nazivi ulica, trgova i institucija su potpuno izbrisani. Očekujemo da će ipak doći bolja vremena i da će grad Split biti i ostati ponos Dalmacije i Hrvatske.“

Na groblju Lovrinac u Splitu, delega-

cije su zajednički položile vijenac na grob revolucionara, komandanta i ministra u Vladi, narodnog heroja Vicka Krstulovića.

Okupljenima se s pijetetom obratio predsjednik Zajednice udruga antifašističkih boraca i antifašista Splitsko-dalmatinske županije Krešimir Sršen.

K.S.

Vijenci na spomenik stradalim antifašistima

• Predstavnici pazinske Udruge antifašističkih borača i antifašista i Grada Pazina položili su 8. travnja cvijeće na spomenik u Parku narodnog ustanka u znak sjećanja na kravu Uskrs 1944. godine kada su nacisti izvršili masovno vješanje antifašista

Polaganje vijenca na spomenik u Pazinu

Najmasovnije smaknuće u Pazinu tijekom Drugog svjetskog rata dogodilo se u današnjem parku gdje je na Veliki petak i na sam Uskrs okupator objesio trinaestero antifašista i partizana. Obješeni su Ante Bravar, Mario Grubiša, Rudolf Nefat, Jobe Selar, Marko Selar, Andelo Selar, Emilio Jekić, Romano Paćelat, Alojz Stanić, Ermeneđildo Stanić, Anton Skok, Anton Jedrejčić i Andelo Ravnić. Najmlađem Romanu Paćelatu bilo je 20, a najstarijem Andelu Ravniću 45 godina.

Od 5. ožujka do 12. svibnja 1944. na različitim mjestima, od željezničke stanice, ceste prema Grdoselu i drugim javnim mjestima, obješen je 31 partizan i antifašist.

Ovom je prigodom pazinski gradonačelnik **Renato Krulčić** naveo da je antifašizam u temeljima moderne Europe kojoj će se Hrvatska uskoro i formalno pridružiti. Osim borcima antifašistima i žrtvama fašizma zahvalio je braniteljima i žrtvama Domovinskog rata jer je ih je sve vodila ideja boljeg i pravednijeg života.

- Umjesto da zastraše narod, nacisti su ovim zlodjelom izazvali suprotan efekt među stanovništvom, jer su nakon tih kravavih događaja mnogi pristupili partizanima i s puškom u ruci 1945. izvojevali konačnu slobodu, komentirao je **Miljenko Benčić**, predsjednik UAB-a Pazin.

Na Učki je 1. travnja 1944. formirana, zapravo ponovo okupljena 1. istarska brigada "Vladimir Gortan", koja je 5.

travnja izvela napad na Lupoglav u kojem je poginulo 80 okupatorskih vojnika, 30 ih je bilo ranjeno, a 15 zarobljeno. Stoga nije isključeno da je pojačani teror koji su nakon toga nacisti počeli provoditi po Istri zapravo bio odmazda za Lupoglav, smatra Benčić.

Zaključio je da je nakon svih tih događaja uslijedila najveća njemačka ofenziva s ciljem uništenja partizanskog pokreta u Istri. Ofenziva je okončana u kolovozu 1944., a partizanska vojska, koja je iz ofenzive izašla kao pobjednik i proširila slobodno područje u Istri, pokazala je svoju borbenu snagu i odlučnost do konačne pobjede izvojene u svibnju 1945.

M. R.

Lepoglava

Skupština UABA Ivanec

Marija Varović nova predsjednica Udruge

U gradskoj vijećnici Lepoglave 23. veljače održana je izborna skupština Udruge antifašističkih borača i antifašista Ivanec. Na skupštini je izabrano novo vodstvo pa će tako Udrugu u narednom razdoblju voditi predsjednica **Marija Varović**.

U sklopu programa rada za ovu godinu istaknula je brigu o održavanju spomenika NOB-a, obilježavanje važnijih datuma iz antifašističke povijesti, odlazak u Kumrovec povodom rođendana Josipa Broza Tita te brigu o članovima Udruge koji su u odmakloj dobi.

Na Skupštini je donijeta odluka da se potakne Turističku zajednicu grada Ivance na zaštitu rodne kuće narodnog heroja Josipa Kraša. Na kraju su članovi Udruge zatražili da dio brige o Spomen groblju u Lepoglavi preuzmu i odgovorne državne institucije.

L.N.

Skupština UABA Ivanec održana je u Lepoglavlji

•Uz nadljudske napore boraca 8. banijske birgade, ranjenici i bolesnici uspješno su prebačeni na lijevu obalu Neretve – prisjeća se ADAM DUPALO, koji je u proljeće 1943. godine obnašao dužnost političkog komesara 1. bataljuna 8. brigade 7. banijske divizije

Udolini Neretve od 9. veljače do 23. ožujka 1943. godine, vodila se jedna od najdramatičnijih bitaka NOR-a – bitka na Neretvi (operacija „Weiss II.“), poznata i kao bitka za spašavanje 4000 ranjenih i bolesnih partizana koje je trebalo izvući pred neprijateljem i prebaciti preko Neretve u istočnu Hercegovinu i Crnu Goru. Protiv Glavne operativne grupe, na čelu s Vrhovnim štabom, koju su sačinjavali 1. i 2. proleterska, 3. udarna, 7. banijska i 9. dalmatinska divizija – ili oko 24.000 partizanskih boraca – neprijatelj je angažirao gotovo osam divizija, odnosno više od 80.000 vojnika i 20.000 četnika Draže Mihailovića.

Adam Dupalo

Čelnik Sekcije 1. hrvatskog korpusa pri SABA RH i živa legenda partizanske Banije **Adam Dupalo**, koji je u proljeće 1943. godine obnašao dužnost političkog komesara 1. bataljuna 8. brigade 7. banijske divizije, podsjetio je na IV. neprijateljsku ofenzivu u koju je bila uključena i 7. banijska divizija.

– Za našu diviziju (7. banijsku), u početku, nije bilo predviđeno da napusti teritorij Banije, ali kako je bila uvučena u borbe, krenula je prema Neretvi sa 18 tisuća civilnog stanovništva i tek se ljeti

RANJENICI SU SPAŠENI

1943. godine, prešavši borbeni put preko Bosne, Hercegovine i Crne Gore, vratila poslije V. ofenzive (bitka na Sutjesci) u Baniju, s oko 700 boraca (od 4000, koliko je prije toga imala).

Titova poruka

Najteža, krajnje kritična i dramatična situacija nastupila je posljednjih dana veljače 1943. godine, prisjeća se Dupalo. Od Bugojna i Gornjeg Vakufa prodrla su do Makljana, iznad Prozorske kotline – 717. divizija i borbena grupa „Vogel“ sastavljena od 738. puka i dijelova artiljerijskog puka 718. divizije i 5. ustaškog zdruga.

– Stigle su na samo nekoliko stotina metara od glavne kolone ranjenika, koja se kretala cestom prema Prozoru i Neretvi. Ispred tih njemačko-ustaških snaga nalazila se naša 7. banijska divizija i 3. krajiska brigada. Tito je štabu 7. divizije poručio: „*Iza vas je 4000 ranjenika i bolesnika naše vojske. Neprijatelj ne smije prodrijeti u Prozor!*“ Ali naše snage bile su preslabе da zaustave Nijemce i ustaše. Neprijatelj je istodobno vršio snažan pritisak iz Sarajeva i Mostara.

U tako izuzetno teškoj situaciji, kada su ranjenici stigli na puškomet njemačkih divizija i kada je zapravo doveden u pitanje opstanak svih jedinica Narodnooslobodilačke vojske u dolini Rame i Neretve, Tito je našao rješenje kako da se probije neprijateljski obruč, spase ranjenici i ostvari prodor prema istoku.

– Odlučeno je da se, prvo, izvede protuudar prema Gornjem Vakufu – protiv njemačko-ustaške grupacije koja je najviše ugrožavala sudbinu ranjenika. Zatim je trebalo odbaciti neprijatelja prema Bugojnu, hitno obrnuti front i pristupiti forsiranju Neretve, razbiti četnike, prebaciti ranjenike i onda poduzeti opći napad za uništenje četnika i njihovih talijanskih saveznika u istočnoj Hercegovini, Crnogori i Sandžaku.

Treći ožujka bio je najpresudniji dan u cijeloj bitki na Neretvi – kaže Dupalo. „Toga dana je devet partizanskih brigada, uz pomoć Tenkovske čete i Artiljerijskog diviziona Vrhovnog štaba, krenulo u opći napad. Došlo je do paklenog suda. Udar partizanskih divizija već je sutradan bacio Nijemce i ustaše natrag prema Bugojnu i Jajcu. Gornji Vakuf je oslobođen. Stvoreni su uvjeti za spas ranjenika i njihovo prebacivanje preko Neretve. Petog ožujka Tito je naredio forsiranje Neretve u rajonu Jablanice.

Komandantu 2. proleterske divizije naredio je da prijede Neretvu kod porušenog mosta u Jablanici, a inženjeru Smirnovu da pokraj toga mosta napravi prijelaz za cijelu grupaciju i ranjenike.“

– Prijelaz preko Neretve počeo je u noći 6/7. ožujka 1943. godine. Na čelu se nalazio odjeljenje bombaša dobrovoljaca iz 3. bataljuna 2. dalmatinske brigade. Oni su neopaženo prešli preko porušenog mosta, uništili četničko osiguranje i stvorili uvjete za prijelaz drugih jedinica. Time je otvoren prolaz glavnini i ranjenicima da izidu iz kotla Neretve i počnu nastupati u istočnu Hercegovinu. Neke jedinice prešle su Neretvu blizu Konjica, koji su branile jake njemačko-četničke snage.

Epidemija tifusa

Prilikom prijelaza Neretve najteže je bilo prebaciti oko 3000 ranjenika i oko 1000 oboljelih od tifusa – kaže Dupalo. „Prebacivanje preko improviziranog mosta kod Jablanice izvršeno je pod neprekidnom paljbom neprijateljske artiljerije i bombardiranjem avijacije. Zatim je ranjenike i bolesnike trebalo što brže prebaciti na prostor Borci-Boračko jezero, kako bi se izbjegla opasnost od nadiranja neprijatelja iz Konjica. Vrhovni komandant je za prijenos ranjenika odredio cijelu 9. dalmatinsku diviziju, 9. banijsku brigadu i talijanske zarobljenike. Jedinice koje su prenosile ranjenike i bolesnike zahvatila je epidemija dizenterije i tifusa, što je znatno smanjilo njegovu borbenu sposobnost. Naša, Osma banijska brigada bila je gotovo potpuno izbačena iz stroja. Epidemija je zahvatila i ranjenike. Gotovo polovica oboljelih od tifusa – računa se da ih je bilo oko 6000 – podlegla je bolesti.“

– Kada su evakuirani svi ranjenici i bolesnici, među posljednjima je preko Neretve prešao Tito s najbližim suradnicima. Četvrtu neprijateljsku ofenzivu je propala. Ranjenici su spašeni, a četnici Draže Mihailovića bili su uništeni, i to u krajevima gdje su imali najjača uporišta. Neprijateljske snage morale su stati. Bilo je to malo zatišje pred novu buru, koja je nastupila 15. svibnja 1943. godine bitkom u dolini Sutjeske – prisjeća se Adam Dupalo, koji je 10. svibnja od VŠ NOV ovlašten da izvrši prikupljanje prizdravljenih boraca s teritorija Like, Banije i Korduna a za popunu 7. banijske divizije.

B. M.

OTVOREN SPOMEN-PARK „JAMA IČIĆI“

•Prigodnom svečanošću, komemoracijom i polaganjem vjenaca 24. travnja, kod jame u Ičićima, otvoren je novouređeni Spomen-park „Jama Ičići“ na mjestu najvećeg ratnog zločina na području Liburnije. Te večeri, 24. travnja 1945. iz riječkog zatvora u Via Romi odvedeno je 37 ljudi, brutalno ubijeno i bačeno u jamu u Ičićima

Spomen-park, u prisustvu brojnih građana i članova UABA, otvorili su bivši predsjednik RH i počasni predsjednik Saveza antifašističkih boraca i antifašista **Stjepan Mesić**, opatijski gradonačelnik **Ivo Dujmić** i predsjednik opatijske Udruge antifašističkih boraca i antifašista **Oleg Mandić**.

Za vrijeme komemoracije minutom šutnje i polaganjem vjenaca odana je počast žrtvama koje su stradale četiri dana prije oslobođenja Opatije i 10 dana prije završetka II. svjetskog rata.

Grad Opatija uredio je spomen-park „Jama Ičići“, a kako je u svome govoru rekao opatijski gradonačelnik **Dujmić**, i zbog toga kako bi se svi građani, turisti i slučajni prolaznici, svaki puta kada prođu pored ovog spomenika, sjetili ovdje stradalih žitelja šireg liburnijskog kraja koncem II. svjetskog rata. Naglasio je kako se Opatija ponosi svojom antifašističkom prošlosti, te da sa nizom akcija i događaja, poput Dana antifa-

Spomen-park je otvorio počasni predsjednik SABA RH Stjepan Mesić

šizma, aktivno tu orijentaciju prakticira i educira mlade ljude iz godine u godinu.

Kraj jame dosad je bilo samo spo-

men-obilježje, a sad je grad Opatija uredio spomen-park sa zelenim površinama, cvijećem i šljunčanim stazama.

A.H.

Posjet splitskih i dubrovačkih antifašista

Uvrgorcu je 9. ožujka boravila skupina od šezdesetak članova antifašističkih udruga iz Dubrovačko-neretvanske i Splitsko-dalmatinske županije. Antifašiste su predvodili predsjednici njihovih lokalnih organizacija: **Marinko Vlašić** (Dubrovnik), **Branko Grošeta** (Dubrovačko-neretvanska županija), **Krešimir Sršen** (Splitsko-dalmatinska županija), **Tonći Pivac** (Makarska) i drugi. Goste su u Vrgorcu dočekali predsjednik Udruge antifašista Grada Vrgorca **Dragan Brljević** i tajnik **Ivica Radić**.

Po dolasku u Vrgorac, antifašisti su posjetili Tinovu kulu, zanimali su se za povijest kule, kao i detalje iz života pjesnika Tina Ujevića.

Nakon posjeta, krenuli su put Kozice. Tu su kod mjesnog spomenika žrtava četnika iz 1942. godine položili vijence i zapalili svijeće za sve žrtve velikosrpske ideologije u Drugom svjetskom i Domovinskom ratu, kao i sve druge žrtve fašističkog terora. Nakon Kozice

gosti su krenuli u Dragljane, gdje su u prostorijama tamošnjeg mjesnog odbora razgledali izložbu fotografija i dokumenta postavljenu povodom 70. obljetnice stradanja stanovništva Vrgorske krajine od četnika tijekom talijanske operacije „Albia“ 1942. godine.

Nakon Dragljana, antifašisti su se uputili u Kokoriće, gdje ih je dočekao domaćin, ugostitelj **Zvonimir Pervan**. U razgledavanju etno-sela, Pervan je gostima pokazao nekadašnje službeno vozilo Tita tijekom dolazaka u Split, a potom su obišli objekte u samom etno-selu. Tom prilikom su se najduže zadržali u kući u kojoj je smještena etno zbirka, te u partizanskoj kući u kojoj se nalazi Titov muzej. Goste je najviše zanimalo samo formiranje spomenutog muzeja, a vlasnik Pervan ih je izvijestio da muzej ne bi bilo moguće pokrenuti bez pomoći građana koji su donosili brojne knjige i druge memorabilije nastale u vrijeme bivše Jugoslavije, najviše vezane za Tita

i socijalizam. Pozvao je i goste da i sami doprinesu rastu i razvoju muzeja.

Poslije razgledavanja etno-sela uslijedio je ručak u hotelu Pervan u Vrgorcu. Nakon toga održano je nekoliko pozdravnih govora. **Marinko Vlašić** iz Dubrovnika zahvalio je svim antifašistima i živućim partizanima koji su pomagali u organizaciji i odazvali se pozivu za sudjelovanjem na izletu kroz Vrgorsku krajinu. **Krešimir Sršen**, predsjednik Saveza antifašista Splitsko-dalmatinske županije prisjetio se tekovina antifašističke borbe, ističući kako je u Drugom svjetskom ratu sudjelovalo 800 tisuća partizana, od čega ih je sto tisuća poginulo. Od te brojke čak 40 tisuća su bile žene.

Predsjednik Udruge antifašista Grada Vrgorca **Dragan Brljević** prisjetio se masovnog sudjelovanja Vrgorčana u Drugom svjetskom, ali i Domovinskom ratu. Svijetli su to trenuci naše povijesti, rekao je Brljević.

Branko Radonić

Program UABA u znaku Foruma mlađih

Darko Fanuko

Nakon službenog otvaranja te biranja radnog predsjedništva, predsjednik UABA otoka Krka **Darko Fanuko** podnio je izvješće o prošlogodišnjem radu Udruge, istakavši kako je godina započela organiziranjem prigodnog izložbenog programa povodom Međunarodnog dana sjećanja na žrtve Holokausta, a za čiju je realizaciju bilo potrebno mnogo volonterskog rada. Također, početkom godine, konačno je zaživio i Internet portal udruge (uaba-otoka-krka.hr) koji se redovito ažurira aktualnostima što ih pripeđuju sve otočne podružnice.

Tijekom ožujka, pored ostalih aktivnosti, organizirano je obilježavanje Međunarodnog dana žena, kao i tribina „Fašizam/antifašizam danas“ na kojoj su svoja izlaganja, pred krčkim srednjoškolcima i njihovim profesorima, održali eminentni hrvatski povjesničari - akademik Petar Stričić i prof. dr. sc. Tvrko Jakovina - s ci-

•U Velikoj vijećnici Grada Krka, 16. veljače 2013. godine, pred mnoštvom okupljenih članova, održana je redovna godišnja Skupština Udruge antifašističkih boraca i antifašista otoka Krka

ljem aktualiziranja ove danas vrlo značajne teme. Nadalje, 17. travnja, u naselju Polje organizirano je obilježavanje 68. obljetnice oslobođenja otoka Krka, a krajem lipnja povodom Dana antifašističke borbe na županijskom nivou u naselju Bajčići održan je skup antifašista, kojem je prethodilo tradicionalno polaganje vjenaca na otočne spomenike i spomen obilježja palim borcima Narodnooslobodilačke borbe.

Pored navedenih aktivnosti članovi udruge, ističe Fanuko, sudjelovali su kao gosti na brojnim obiljetnicama, tribinama, skupovima i predavanjima poput opatijskih Dana antifašizma, mrkopaljskog Memorijala mira ili obljetnice oslobođenja logoraša iz rapskog Kampora.

Nakon što su podnesena izvješća o radu Foruma žena i Foruma mlađih, predsjednik Udruge, predstavio je i ovogodišnje planove. Aktivnosti koje će uvelike ovisiti o dodijeljenim finansijskim sredstvima otočnih općina, naglašava Fanuko, i nadalje će biti usmjerene na obilježavanje značajnih datumata vezanih uz povijest NOR-a, sudjelovanje na brojnim komemoracijama, ali i samoprezentaciju, odnosno promicanje načela antifašizma javnosti putem predavanja i tribina, odnosno što intenzivnjom suradnjom s medijima.

U narednom periodu značajne će se

aktivnosti usmjeriti na pomlađivanje članstva, održavanje spomenika i spomen obilježja, i to u nužnoj suradnji s jedinicama lokalnih samouprava, razvijanju suradnje s učenicima srednje i osnovne škola kao i udrugama proizašlim iz Domovinskog rata te brojnim aktivnostima vezanim uz javnost rada i poticanje edukacije. Upravo vezano uz ovo zadnje, tijekom ožujka Forum mlađih planira organizirati tribinu namijenjenu srednjoškolcima s ciljem informiranja o danas živućim oblicima šovinizma i ksenofobije, kao i akciju u znak sjećanja na lik narodnog heroja **Stjepana Filipovića**. Tijekom lipnja, na Međunarodni dan antifašizma, nastavlja Fanuko, planira se promocija knjige **Ivana Kosića Neverini** i bonace - boduli i antifašizam, a edukacijska zadaća Udruge nastavlja se i akcijom s ciljem prisjećanja na srebrenički genocid. Ovogodišnji program bit će uvelike u znaku djelovanja Foruma mlađih, naglašava Fanuko, čiji će članovi pridonijeti organizaciji festivala Prvomajski inkubator, te krajem godine sudjelovati na desetom izdanju pulskog Antifa festa (AFF) koji svoje posjetitelje, predavanjima, videoprojekcijskim blokovima, izložbama i koncertima, educira i promiče mogućnost antifašističkog aktivizma.

Igor Gržetić

Garešnica

U vodstvo Udruge izabrani i mlađi članovi

•Predsjednik Udruge antifašističkih boraca i antifašista Garešnice i dalje će biti Mihajlo Ceranović iz Male Mlinske. On je izabran 8. travnja na redovnoj izbornoj skupštini Udruge na kojoj je pozitivno ocijenjen dosadašnji rad

Pored Ceranovića izabrano je i novo Predsjedništvo Udruge u koje je ušlo nekoliko mlađih osoba. Udruga antifašističkih boraca i antifašista Garešnice broji oko stotinu članova. U programu aktivnosti je istaknuto da će i dalje obilježavati značajne datume i obnavljati spomenike. Ukoliko mogućnosti dozvole, ove godine će to, kako je rečeno, biti na Tromedi i Rogoži.

Na županijskoj razini, proslava značajnih godišnjica bit će u Antigolama kod Čazme, koja bi se odnosila na osnivanje Moslavacke brigade, dok će u Daruvaru biti obilježena obljetnica osnivanja češke

brigade „Jan Žiška iz Trocnova“ koja je sudjelovala u Narodnooslobodilačkoj borbi.

Rasprava na skupštini je vođena i oko statusa Saveza, koji, kako smatraju njegovi članovi, još uvijek nema mjesto koje mu pripada, a isto tako ni deset tisuća živućih pripadnika NOB-a, koji čekaju na izjednačavanje u pravima s braniteljima iz Domovinskog rata.

Skupštini garešničkih antifašista nazočili su i gosti iz Daruvara, Bješkovice, Grubišnog Polja i Čazme, kao i načelnik Hercegovca **Boro Bašljan**.

R.K.

Mihajlo Ceranović ponovno izabran za predsjednika UABA Garešnice

SKUPŠTINI PREDSTAVLJENI NOVI ČLANOVI

•U prostorijama Spomen doma „Alojz Vulinec“ 8. ožujka održana redovna godišnja Skupština Udruge antifašističkih boraca i antifašista grada Ivanić-Grada

Na sjednici je vođena rasprava o ostvarivanju programske ciljeve i zadataka u 2012. te o programskim smjernicama i zadacima za ovu godinu koji su jednoglasno prihvaćeni, a skupštini su predstavljeni i novi članovi.

Na kraju je pročitan prigodan govor povodom Međunarodnog dana žena u kojem su istaknute zasluge žena u borbi za ženska prava, a i o doprinosu ženskih boraca u borbi protiv fašizma.

Skupu antifašističkih boraca i antifašista prisustvovali su i gosti iz susjednih antifašističkih udruga kao i gradonačelnik Ivanić-Grada **Boris Kovačić** i njegov zamjenik **Ilija Krištić**.

Poručeno je da je protiv fašizma izvođevana pobjeda u Drugom svjetskom ratu, ali da se njegovi elementi mogu primijetiti i u današnje vrijeme. Članovi su izrazili

Skupština UABA Ivanić-Grada

ponos što su dio udruge koja je protiv jedne tako destruktivne ideologije kao što je fašizam.

Također, izražena je nada da će udruga uskoro brojati još više mlađih članova

koji joj prilaze i time svjedoče kako prihvataju vrijednosti antifašizma danas.

Na kraju skupštine uslijedila je podjela ruža članicama te domjenak za sve prisutne.

R.I.

Antifašizam je Ustavom definiran i zagaranđiran

•Udruga antifašističkih boraca i antifašista grada Karlovca, održala je 19. travnja u Domu umirovljenika redovnu godišnju skupštinu koja je raspravljala o izvještaju za proteklu godinu kao i o programu rada Udruge za iduće razdoblje

Uz članove Skupštine sjednici su prisustvovali i gosti predstavnici Grada i Karlovačke županije te predstavnici Udruga antifašističkih boraca i antifašista iz Duge Rese, Oglina i Ozlja.

Povijest je učiteljica znanja. Mnogi su iskusili sve zlo fašizma i nacizma, pa tako i mi. Naša je obaveza ne dopustiti da se to ponovi i prenijeti istinu i prave vrijednosti na buduće generacije, rekao je predsjednik karlovačke Udruge **Mirko Miladinović**.

-Od jednog dijela našeg grada imamo utisak da nas se gura na marginu. Stalno nas tretiraju kao da smo komunistička organizacija. Međutim, antifašizam je i Ustavom Hrvatske definiran i zagaranđiran. Zbog toga će nam biti glavna preokupacija borba za istinu, toleranciju, nemržnju te borba da se spomenička baština, koja je u svakome narodu važna, poštuje. No, imamo utisak da se to zaobilazi i omalovažava. I važno će biti da mladim generacijama aktivno prenosimo povijesnu istinu o tome što se dogodilo i koja je bila uloga

Skupština UABA Karlovac

antifašista u borbi za slobodu, naglasio je Miladinović.

On je podsjetio i na niz aktivnosti Udruge tijekom prošle godine, naglasivši

da će i ove godine težište biti na rasvjjetljavanju povijesnih činjenica o antifašizmu na čijim temeljima je nastala Republika Hrvatska i Europa.

R.K.

•Dan oslobođenja otoka Krka 17. travnja proslavljen je tradicionalnim okupljanjem članova Udruge antifašističkih boraca i antifašista otoka Krka (UABA) te predstavnika grada Krka - gradonačelnika Darija Vasilija i dogradonačelnika Čedomira Milera

Obilježavanje toga povijesnog datuma započelo je polaganjem vijenaca i svijeća na Gradskom groblju u Krku, kao i polaganjem vijenaca na ostala otočka spomen obilježja. Brojne delegacije odale su minutom šutnje počast svim poginulim borcima pred spomen pločom podignutom u čast Krčana koji su svoje živote izgubili u Narodnooslobodilačkoj borbi.

Uvodni govor održala je predsjednica Podružnice antifašističkih boraca i antifašista Krka **Marija Višnjovski** koja je zahvalila svima okupljenima što su se našli u ovom broju na ovoj svečanosti, a posebno što je među njima puno mlađih članova UABA otoka Krka. Gradonačelnik Grada Krka **Darijo Vasilić** obratio se okupljenima te pohvalio rad Udruge antifašističkih boraca i antifašista otoka

Sjećanje na borbu za oslobođenje otoka

Polaganje vijenaca na spomenik palim borcima za oslobođenje Krka

Krka, a posebno je naglasio da svi poginuli za slobodu otoka Krka zaslužuju "nezaborav", a i našim mlađim otočanima ovim obilježavanjima daje se primjer i znanje o NOR-u. Obilježavanje Dana oslobođenja završeno je polaganjem vijenca na spomeniku otočanima palim u

NOB-u i Domovinskom ratu, u Velikom parku.

U kulturno umjetničkom programu sudjelovali su učenici Osnovne škole, KUD „Punat“ i ženska klapa „Puntarke“.

T.K.

Omiš

DAN SJEĆANJA NA NEVINE ŽRTVE U DONJEM DOCU

•Nacisti su u samo jednom danu ubili 277 mještana, među kojima više od stotinu djece, i spalili cijelo selo

Polaganje vijenaca i cvijeća kod spomenika u Donjem Docu

Danom sjećanja na nevine žrtve stradale u pokolju 26. ožujka 1944. godine u Donjem Docu obilježena je 69. obljetnica tog tragičnog događaja. Nacisti, najvjerojatnije pripadnici Sedme SS divizije "Princ Eugen", sastavljene od dobrovoljaca folksdojčera, u svom su krvavom pohodu samo u jednome danu mučki ubili 277 mještana, od čega i 103 djeteta, pri čemu je jedno dijete bilo staro svega nekoliko sati. Selo su do temelja spalili.

Obljetnica je održana u organizaciji Grada Omiša i pod visokim pokroviteljstvom predsjednika Hrvatskoga sabora **Josipa Leke**, koncelebrirana misa zadušnica služena je u župnoj crkvi svetoga Martina, a nakon nje je uslijedila komemoracija posred spomen-križa, uz sudjelovanje učenika Osnovne škole "Gornja Poljica".

Uzvanici i mještani su potom nazočili predstavljanju knjige povjesničara **Ivana Kozlice** pod naslovom "Krvava Cetina - masovni pokolji u cetinskom kraju i Poljicima u Drugom svjetskom ratu".

S.D.

•U subotu, 6. travnja obilježen je Dan oslobođenja Međimurja u znak sjećanja kada je prije 68 godina okončana četverogodišnja mađarska okupacija, čime je Međimurje pripojeno matici zemlji

Svečanost u povodu Dana oslobođenja Međimurja

Povodom ovog datuma, u Palači Zrinskih, u Perivoju Zrinskih ispred spomenika poginulim partizanima u 2. svjetskom ratu te ispred spomenika poginulim i nestalim hrvatskim braniteljima u Domovinskom ratu, na čakovečkom su groblju položeni vijenci i upaljene svjeće.

Počast su odala izaslanstva Međimurske županije, Grada Čakovca, Udruge antifašističkih boraca i antifašista Međimurja, saborski zastupnici iz Međimurja i brojni građani.

Središnje obilježavanje održano je ispred spomen-obilježja u Sv. Jurju u Trnju.

Povjesničar dr. Branimir Bunjac dao je historijski pregled događanja u Međimurju tijekom 2. svjetskog rata, istaknuvši da su Međimurci dali mnoge žrtve kako bi se ovaj kraj ponovno vratio u sastav Hrvatske.

Predsjednik Udruge antifašističkih boraca i antifašista Međimurja Zvonimir Golub istaknuo je da antifašistička borba spada među najsvjetlijе stranice naše povijesti te da treba obnoviti spomenike NOB-u srušene 90-ih godina prošlog stoljeća.

Načelnik Općine Donji Kraljevec Zlatko Horvat naglasio je da su Međimurci nebrojeno puta krvlju obranili svoju slobodu i pravo da žive u hrvatskoj državi.

Župan Međimurske županije Ivan Perhoč u svom govoru je rekao da su

Počast poginulim oslobođiteljima Međimurja ispred Spomenika na čakovečkom groblju

Međimurci izuzetno ponosni na svoj doprinos pobjedi antifašističke koalicije u 2. svjetskom ratu, te podsjetio na činjenicu da antifašizam danas predstavlja temelj suradnje između europskih zemalja.

“Od svih naroda u Europi, Hrvati su se razmjerno broju stanovnika, u najvećem broju uključili u antifašistički pokret. Tu našu tradiciju za nepuna tri mjeseca unosimo u Europsku uniju kao jednu od naših posebnosti te je moramo sačuvati”, kazao je Perhoč.

“Gospodarska kriza koja traje već pet godina pogoduje rastu ekstremnih politič-

kih skupina. Tako se već nekoliko godina u Mađarskoj javljaju snage koje bi željele Mađarsku, u kako oni kažu „povijesnim granicama“.

Relativiziranje uloge antifašističke borbe u prisajedinjenju Međimurja, Baranje, Istru, Zadru i otoka matici zemlji takvim snagama može biti samo podstrek te u končnici dovesti do novih ratova i stradanja. Stoga stalno treba isticati i podsjećati na ove svjetle povijesne trenutke, kako bi i mlađe generacije znale povijesnu istinu”, naglasio je župan.

K.T.

Pula

Krupan doprinos žena u borbi za ljudska prava

•U pulskom kinu Valli održana je 8. ožujka prigodna svečanost povodom Međunarodnog dana žena u organizaciji Udruge antifašističkih boraca i antifašista Grada Pule, udruge žena Grada Pule i Pula Filmskog festivala, a pod pokroviteljstvom Grada Pule

Nakon pozdrava i želja dobrodošli- ce direktorice Pula Film Festivala Zdenke Višković Vukić, okupljene je pozdravio predsjednik Udruge antifašističkih boraca i antifašista Grada Pule Livio Blašković, koji je naglasio važnost ovog svečanog datuma, ističući kako je ovo ujedno i 70. godišnjica ustanka naroda u Istri i Rujanskih dana.

Predsjednica Udruge žena Grada Pule Jadranka Černjul iskoristila je ovu prigodu kako bi ohrabrla žene da se i

dalje bore za rodnu ravnopravnost, kako na poslu tako i kod kuće, te se osvrnula na uvijek aktualnu temu koja problematizira i prava žena u društvu. Černjul je izrazila želju da se smanji nezaposlenost žena, kao i da se brojka od 12 posto žena u politici ili na rukovodećim mjestima znatnije poveća.

Pulski gradonačelnik Boris Miletić pohvalio je inicijativu obilježavanja i odaavanja počasti našim sugrađankama koje su ujedno i aktivno sudjelovale u povijes-

noj borbi za ljudska prava. „Međunarodni Dan žena predstavlja priliku da proslavimo sva postignuća naših majki, sestara, žena, kćeri i unuka“, kazao je Miletić.

„Da iza mene ne стоји uspješna žena ne bi bio tu gdje sam sad. Bez antifašista i žena ne bismo mogli uživati u svemu ovome danas i zato zaslužuju veliko poštovanje“, rekao je buzetski gradonačelnik Valter Flego, nakon čega je u sklopu svečanosti prikazana romantična drama „Marigold Hotel“.

•Udruga antifašističkih boraca i antifašista Vodica i Biograda 12. ožujka je kod spomenika u Srimi (kod Srimske Lokve) obilježila 70. godišnjicu strijeljanja 11 žrtava u Vodicama i Srimi

Na terenima Vodica i Srima daleke 1943. potkraj zime, okupator je digao veliku silu od oko 10 tisuća vojnika, crnokošuljaša, balila i antikomunističke milicije da ugase slobodarsku vatrnu, koju je mladost Prve primorske čete neštedimice palila svojim oružanim akcijama na potezu od Zadra do Splita, od osnutka u lipnju 1942. godine do odlaska u sastav Sjeverno-dalmatinskog partizanskog odreda u travnju 1943. - kazao je prilikom polaganja vijenaca pred spomenik palim

Sedamdeseta obljetnica strijeljanja žrtava u Srimi

antifašistima Josip Zanke, predsjednik UABA-Vodice.

- Od domaćih izdajnika u Vodicama - naveo je - prokazano je 29 muškaraca, od čega je 11 upućeno u logor Molat, a 18 izvedeno pred Specijalni sud. Toga je dana okupator uhvatio i katoličke svećenike don Mišu Čulina, tada župnika u Vodicama, don Jerolima Mišu, župnika u Tribunju, i don Antu Jurićeva na službi u kuriji u Šibeniku, zbog suradnje s partizanima. Neprijatelj je 12. ožujka 1943. strijeljao kompletan komitet KPH za Biograd sa sekretarom Danielom Štampalijom na čelu, kad su išli na Oblasnu konferenciju u Primošten zajedno s vodičkim komunistima.

- S Biograđanima su bili i Ante Birin, Lujo Španja, Iva Maras, Lujo

Vlahov, Ilinka Šprljan, Ilinka Grgurev i Ivanka Crljenak, Antica Špirić koja je uspjela pobjeći te dvoje malodobnih, Joso Crljenak sin Dragutina i Aleksandar Maras pok. Šime iz Vodica. Od 14 uhvaćenih 7 je bilo žena, a 6 je s ostalima mučki strijeljano.

- Njihova imena pamtimmo i ponavljamo i danas - poručio je Zanke - da se zna tko smo i što smo bili, od kojeg smo simena i imena, radi naše djece i naše unučadi. Tako je bilo 1941.-1945., tako je bilo 1991.-1995., tako će biti uvijek, dok nas je živih. Srimarske žrtve kojima se danas klanjam - kazao je na kraju - zalog su našoj slobodi danas. I srimarske žrtve otvorile su nam europska vrata još daleke 1943.

D. B.

SVE LOŠIJI STATUS VOJNIH UMIROVLJENIKA

•Mi smo neravnopravni građani i žrtve revanšizma. Naš status ostao je nepromijenjen, točnije on se svake godine pogoršava – rečeno je na godišnjoj Skupštini zagrebačke Podružnice kluba vojnih umirovljenika

Proteklo je dvadesetak godina kako su vojni umirovljenici, borci i ratni vojni invalidi NOR-a revanšističkim uredbama, zakonima i drugim propisima pretvoreni u drugorazredne građane, a time smo i neravnopravni pred Ustavom Republike Hrvatske – istaknuo je Milivoj Boroša, predsjednik zagrebačke Podružnice kluba vojnih umirovljenika (članice Sindikata umirovljenika Hrvatske), na redovnoj godišnjoj skupštini, dodavši da „za protekla dva desetljeća nitko od premijera i premjerke Vlade RH nije prihvaćao naše molbe za razgovor“.

-Od ministra rada i mirovinskog sustava tražili smo, da nam odgovori hoće li se naš status riješiti u okviru mirovinske reforme na temelju Zakona o provođenju sukcesije ili na neki drugi način. Odgovorila je pomoćnica ministra Mirjana Rađenović u pismu od 27. ožujka 2013. godine: „Vojne mirovine određene prema Zakonu o ostvarivanju prava iz mirovinskog i invalidskog osiguranja pripadnika bivše JNA, počevši od siječnja 1992. godine su u visini od 63,22% iznosa iz prosinca 1991. godine.

Tim propisom i na taj način su ispunjene odredbe aneks-a E ugovora o sukcesiji i prije stupanja na snagu ugovora o sukcesiji“. Točno je da mirovine od 63,22% primamo od 1. listopada, a ne od 1. siječnja 1992. godine. Od 1. siječnja do 1. rujna 1992. godine primali smo akontaciju mirovine u visini od 50% umanjenu za još 5,5% - jer nam nije priznato redovno usklajivanje mirovina za siječanj 1992. godine. Preostali novac (za oko pet mirovina) nismo primili niti dobili potrebno objašnjenje. Ovaj podatak stalno se prešućuje – upozorio je Boroša.

Na skupu je rečeno da problema ima i s naglim osipanjem članstva. Prema podacima Središnjeg ureda HZMO od 9. siječnja 2013. godine korisnika vojnih mirovina ukupno ima 9524 (starosnih 3296, invalidskih 1279 i obiteljskih 4949). Umro je, u međuvremenu, 9981 korisnik vojnih mirovina. Broj umrlih udovica povećao se za 1353. Samo u prošloj godini umrlo je 593 korisnika vojnih mirovina. Gotovo svi članovi prešli su 80 godina života, najstariji ima 98.

-Nekada smo u našoj podružnici imali oko 700 članova, a danas ih je man-

je od stotine. Očito je, našoj sindikalnoj udruzi bliži se kraj – pesimističan je Boroša, dodajući da je sve više financijskih nedaća, tako da „nemamo sredstava ni za vijence koje polažemo na odar preminulim članovima“.

Izražena je zahvalnost Savezu antifašističkih boraca i antifašista Republike Hrvatske za pomoć i podršku i istaknuta primjerena suradnja sa Sindikatom umirovljenika Hrvatske, UABA zagrebačke Trešnjevke i „Jug“ Zagreb, te s klubovima vojnih umirovljenika Splita, Pule, Rijeke i Koprivnice.

Skupštinu su pozdravili Biserka Budiga, predsjednica Povjerenstva SUH-a Zagreb i Živko Juzbašić, donedavni savjetnik za veterane predsjednika RH Ive Josipovića (svojevoljno dao ostavku – novi savjetnik je Rudolf Kahlić). Skup je vodio Milan Lovreković, član Predsjedništva. Sve se završilo bez rasprave, osim što je Ivo Sušak podnio izvještaj Nadzornog odbora i Mladen Komorski, tajnik, naglasio određene (uglavnom protokolarne) obveze za naredno razdoblje.

B. M.

♦Upravo u naočigled nevažnim detaljima, meni se Auschwitz očitovao kao dio mog života i mog naslijeda, a ne samo nešto o čemu se učilo na satu povijesti

Zahvaljujući opatijskoj Udrudi antifašističkih boraca i antifašista imala sam priliku (bolje rečeno: čast) biti sudionicom ovogodišnjeg „Vlaka sjećanja“ te vlastitim očima vidjeti, doživjeti i proživjeti Auschwitz. Povijesna činjenica, koja je za mene, doduše samo dijelom, bio Auschwitz, po ovom putovanju je pretvorena u stvarnost, oživotvorena je.

Iako sam znala povijest koja se veže za to mjesto i to vrijeme, nisam do sada mogla u punoj mjeri niti pojmiti što Auschwitz zapravo znači. Gledano samo umom, Auschwitz danas djeluje pitomo, no sitne, svakodnevne stvari koje su ostale iza oduzetih života kao svjedočanstvo, govore svojom količinom i svojom namjenom, o ciljanoj i planiranoj okrutnosti. Suočena s nečijom kosom, nečijom četkom, nečijom protezom, nečijim naočalamama, nečijom lutkom, nečijim kovčegom, postala sam u punoj mjeri svjesna da se nalazim na mjestu gdje je boravio, bolovao, patio i skončao meni nepojmljivi broj od preko milijun ljudi. Shvatila sam ljudski aspekt povijesti, te prestala gledati samo umom i počela gledati i srcem. Nijeme ograde od bodljikave žice koje i danas stoe savršeno

Vlakom sjećanja do Auschwitza

Mladi antifašisti u Vlaku sjećanja

poravnane, zgrade i ostaci zgrada koje stoje po jasno vidljivom planu, pokazale su mi do koje mjere je cijela ideja "konačnog rješenja" bila pomno isplanirana i provedena u djelu. Upravo u tim, naočigled nevažnim, detaljima, meni se Auschwitz očitovao kao dio mog života i mog naslijeda, a ne samo nešto o čemu se učilo na satu povijesti.

Noseći obiteljsko naslijede stradalih po hrvatskim logorima, mogu reći da je ovo putovanje, za mene predstavljalo ne samo odavanje počasti žrtvama "tuđeg"

logora, već je ono direktno vezano za sve one (moje i tuđe, poznate i nepoznate) koji su stradali zato što su drugi i drugačiji. U konačnici, samo mogu biti zahvalna na ovoj životnoj prilici koju su mi opatiji pružili, jer mi je ovo iskustvo zorno pokazalo i ukazalo da je nužno o tome govoriti drugima kako se isto ne bi ponovilo, te mi je otvorilo nove prilike kako za vlastiti razvoj tako i za razvoj građanske svijesti u mojoj sredini.

Zvjezdana Drašner, Daruvar

Mladi obilježili 68. godišnjicu oslobođenja

♦Mladi se poklonili svim žrtvama fašističkih i nacističkih sila

Dlegacija Gradske organizacije Foruma mladih SDP-a Đakovo 17. travnja obilježila je 68-godišnjicu oslobođenja grada od okupatorskih fašističkih i nacističkih sila Osovine te njihove marionetske, kvislinške države NDH.

Mladi su se polaganjem cvijeća i paljenjem svijeća kod spomen obilježja na đakovačkom groblju poklonili svim žrtvama fašizma i borcima NOR-a Đakova i Đakovštine.

U priopćenju za javnost pozvali su i ostale građane da se na današnji dan, barem jednom godišnje sjete na one koji su žrtvovali svoje živote za slobodu.

R. Đ.

Mladi pale svijeće i polazu cvijeće na spomenik borcima NOR-a

Vijenac na bistu Irme Benčić

Vijenac uz bistu Irme Benčić, koja je za antifašističku ideju žrtvovala ono najvrjednije - svoj život, položili su predsjednik novigradske podružnice Udruge antifašističkih boraca Bujštine **Anton Šverko** te **Sonja Šikanić**, zamjenica gradonačelnika Grada Novigrada.

Odavanju počasti Irmu Benčić i drugim novigradskim žrtvama naci-fašističkog terora prisustvovali su pored ostalih i **Božidar Čaković**, član Predsjedništva UAB-a Istarske županije i novigradske podružnice UAB-a, pročelnica za društvene djelatnosti Grada Novigrada-Cittanova **Ružica Mitrović Maurović**, članice i članovi novigradske podružnice UAB-a te drugi građani, kao i učenici i nastavnici dviju novigradskih osnovnih škola.

- Naše godišnje komemoracije vezane su za Irmu Benčić zbog njezina posebnog doprinosa antifašističkom narodnooslobodilačkom pokretu na području Novigrada. Ona je u tom pokretu imala važnu operativnu ulogu, bila je na izvoru informacija i prenosila ih suborcima, a na kraju je zbog toga platila onim najvrjednijim, svojim mladim životom, rekao je u prigodnom govoru Čaković, podsjetivši ukratko na kronologiju događanja koji su Irmu, njezina oca Antuna i partizanskog druga Antona odveli u smrt, tek nekoliko mjeseci prije završetka rata i kapitulacije nacističkih okupatora. Podsjetio je i na činjenicu kako je novigradska osnovna

• Polaganjem vijenca uz bistu Irme Benčić u istoimenom gradskom parku, prigodnim govorima i kratkim kulturno-umjetničkim programom, obilježena je 68. obljetnica stradanja novigradske heroine NOB-a Irme Benčić, njezina oca Antuna te partizanskog druga i suborca iz Labina Antonu Ružića

Antun Šverko i Sonja Šikanić polazu vijenac na spomen bistu Irme Benčić

Škola Rivarela svojevremeno nosila ime Irme Benčić, ali je to promijenjeno, s čime se novigradski borci i antifašisti nikada nisu pomirili, te im je i dalje velika želja da škola ponovo dobije naziv novigradske heroine NOB-a.

Obraćajući se okupljenima u ime Grada Novigrada-Cittanova i gradonačelnika **Ante Milosa**, koji je bio sprječen prisustvovati komemoraciji, zamjenica gradonačelnika Šikanić zahvalila je svima koji su se odazvali ovom odavanju

počasti Irmu Benčić i drugim stradalim novigradskim antifašistima, te naglasila kako je posebna vrijednost ovakvih okupljanja što mladim generacijama prenosi potrebu i obvezu očuvanja ideje antifašizma.

U Komemoraciji su kratkim kulturno-umjetničkim programom sudjelovali i učenici OŠ Rivarela i Talijanske osnovne škole Novigrad, te članice ženskog zbora Lavanda iz Novigrada.

G.I.

Slavonski Brod

Izvještajno-izborna Skupština Udruge antifašističkih boraca i antifašista grada Slavonskog Broda održana je 20 travnja, dan uoči 68. obljetnice oslobođenja grada.

Prije početka Skupštine, članovi Udruge su položili vijenac i zapalili svijeće na Spomen-kosturnici na gradskom groblju i na taj se način poklonili svim žrtvama fašističkog terora - kojih je na području Slavonskog Broda bilo 432, a u selima od Lužana do Kopanice 880 osoba, jer je grad bio bombardiran 27 puta.

Za novog predsjednika UABA izabran Nikola Romanić

O povijesnim danima je u prvom – svečanom dijelu govorila sudionica tih događaja Nada Radošević, prisjećajući se dijelova grada i sela oko Slavonskog broda i imena i prezimena mlađih boraca i SKOJ-evaca koji su tu pobjedu tada izborili. Podsjetila je da je grad imao 78 nositelja spomenice, 5 narodnih heroja, dvije brigade i Diljski partizanski odred.

U radnom dijelu Skupštine izvješće o radu u proteklom razdoblju podnio je Josip Valenta stavljajući naglasak na teškoće koje ima Udruga jer čelništvo gra-

da nikada nije našlo vremena ni prostora za suradnju u ostvarivanju Programske ciljeve Udruge antifašističkih boraca i antifašista..

Za novog predsjednika Udruge je jednoglasno izabran Nikola Romanić, a nakon završetka rada Skupštine svi sudionici su otišli u Slobodnicu zapaliti svijeće i položiti vijenac na grob četvorice narodnih heroja NOB-a, koji se nalazi u samom centru sela u nedopustivo devastiranom i totalno razrušenom stanju.

Snježana Čikardić

Je li i Hitler bio u Anithitlerovskoj koaliciji

Nastala je gužva i navala pokušaja za prelazak fašista u antifašiste. Nakon što četnici sebe proglašavaju antifašistima, pa čak i samog Dražu Mihailovića, evo i u „Hrvatskom tjedniku“ 7. ožujka objavljuju članak u kojem se i ustaše nastoje ugurati u antifašiste. Neki Lojzo Buturac iz Siska piše da je Jure Francetić „bio istaknuti hrvatski junak“ i da ga se „može smatrati osvijedočenim antifašistom, koji je i krv svoju prolio za hrvatske ideale.“

Kako je krenulo, fašisti se sve više odriču sami sebe i žele postati antifašisti. Samo je problem što su u Drugom svjetskom ratu bili na strani Hitlera, pa ne mogu podvaliti tako lako, a naročito ne Europi koja dobro zna tko su bili fašisti i nacisti, a tko antifašisti na strani Antihitlerovske koalicije. Možda bi mogli i uspjeti, ako dokažu da je Hitler, na čijoj strani su ratovali, bio antifašist odnosno da je Hitler bio u Antihitlerovskoj koaliciji i ratovao protiv Hitlera. To bi tek bila prava revizija povijesti, a sve ovo što sada poduzimaju još nije ni blizu toga cilja.

U zadnje vrijeme smo postali izbirljivi. Jedni izbori za Europski parlament su iza nas, a drugi, lokalni predstoje. Gotovo najviše glasova je dobila Ruža Tomašić koja je pokazala da zna ružno pričati. Nekako se poklopilo jer je na birališta izašlo 20 posto glasača, među kojima i podosta onih koji hoće i ružno glasati. I tako dodosmo do Ruže europske.

No, zanimljivi su ti izbori i po izjavama onih koji na izbole idu, pa i gube. Evo recimo, zanimljiv je prijedlog je dala Marijana Petir iz Siska, bivša saborska zastupnica. Izjavila je za jedan portal: „Smatram da bi pravo na savjest zastupnika trebalo zaštiti Ustavom“. Inače, Petir stranački spada u HSS-ovce. Međutim, ona na izborima za Sabor, iako se bila kandidirala, nije prošla. I sad, bez obzira na njen prijedlog, ona ne može imati vrijednu savjest. Odnosno zaštićenu. Petirka je poznata i po tome što je proglašena homofobom desetljeća. Nakon toga je, na prijedlog Hrvatske biskupske konferencije, izabrana za stalnog vanjskog člana Saborskog odabora za ljudska prava. Da je izabrana za homofobu stoljeća gdje li bi je tek onda biskupi predložili glede ljudskih pravaša.

I Tomislav Karamarko je nedavno u Kninu govorio i ponovno tumačio povijest na svoj način: „Naravno da je nama u programu vraćati se Tuđmanu. To nije povratak u prošlost nego iskorak u budućnost. To nije vraćanje kotača povijesti dva desetljeća unazad nego vraćanje istini, a istina je da su ovu državu stvorili Tuđman, HDZ i hrvatski branitelji, a ne Josip Broz Tito i nekakvi njegovi“.

Lijepo je kad bivši policajac tako stručno tumači povijest. To bi se moglo zvati i pendrek-povijest. A ima Karamarko i iskustava, bavio se i forenzikom i pomagao u iskapanju jama iz prošlosti i odmah utvrđio da su u svima žrtve „komunističkih zločina“. On može tvrditi da ni to nije vraćanje u prošlost po istoj logici, iako je logično da tu logike nema.

Gledali smo na HTV-u u petak 26. travnja emisiju „Iza ekrana“. U njoj je gost bio Antun Tonči Vrdoljak i pričao o sebi gotovo punih 15 minuta. Naravno trebalo je to izdržati gledati, jer toliko hvalospjeva bilo je previše i samom Tončiju.

Tako su priupitali Vrdoljaka: „O Vama se puno govorilo i pisalo. A što biste Vi rekli o sebi?“ „Pa da mi je toga već dosta. Ja bih se odmorio“, kazao je Vrdoljak.

I moram kazati da sam se ovaj put, prvi put, potpuno složio čak i s Vrdoljakom. Pa stvarno nam ga je već dosta i zasluzili smo da se malo od njega odmorimo.

U toj emisiji koja je više izgledala kao da je plaćena osobna promocija, Vrdoljak je naglasio da je posebno ponosan na seriju „Duga mračna noć“. Tako je sam sebe Tonči svrstao u mračni kontekst. Sudeći po toj seriji, ili recimo seriji o Titu, Vrdoljaku je taj kontekst i najprimjereni.

Javnosti je nedavno obznanjena i jedna važna vijest. Naime, Zdravko Tomac je objavio novu knjigu. Predstavio ju je u emisiji Željka Malnara u nedjeljno popodne na televiziji Z1. Vjerovali ili ne, Tomac je napisao Memoare. Kao i poznate svjetske ličnosti.

A Malnar k'o Malnar, preporučio je da svi oni koji žele doći do tih Memoara kupe knjigu, a ako mogu neka je nabave i u Jakuševcu. „Nije još u Jakuševcu“, kazao je Tomac. Za one koji manje zna-

ju o Zagrebu valja samo napomenuti da je u Jakuševcu najveće sajmište, ali i najveće smetlište.

Ipak, Tomac nije samo u toj emisiji predstavlja svoje Memoare nego to čini i na ozbiljniji način. Tako je u Dvorani Varaždinske biskupije organizirano svečano predstavljanje Tomčeve knjige.

U pozivu za taj skup bilo je navedeno da je predstavljanje ove knjige upriličeno „povodom 342. obljetnice pogibije hrvatskih mučenika Petra Zrinjskog i Frana Krste Frankopana u Bečkom Novom Mjestu 30. travnja 1671. godine“.

Obzirom da je riječ o memoarima ili sjećanjima, tko bi rekao da je Tomac svjedok i tih događanja iz tako daleke prošlosti. Bez obzira na svoj izgled, ipak ne djeluje da ja star baš skoro 400 godina. Po stavovima vjerojatno da, ali po godinama čini se, ipak nije.

Nije ni Tomcu baš lako jer mu Josip Jurčević otima primat pred Crkvom i biskupima. Kud Jurčević okom, tud biskup Mile Bogović skokom, pa sveudil predstavlja Jurčevićevu knjigu: „Prikrivena stratišta i grobišta jugoslavenskih komunističkih zločina“.

A knjiga ima pogodan naslov za biskupa Bogovića jer je on i predsjednik Komisije za hrvatski martirologij Hrvatske biskupske konferencije, koja se bavi „popisom žrtava II. svjetskog rata i porača“. Tako Crkva u tranziciji polako u drugi plan stavlja vjerske sadržaje, a definitivno preuzima povijest u svoje ruke. I sve okreće prošlosti. A tu su baš pogodni Tomac i Jurčević pod vodstvom biskupa Mile.

Inače dobro je zabilježiti i poneku zanimljivost. Sabor je donio i jednu važnu odluku o kojoj se manje govorilo: Sa 109 glasova „za“ prihvatio je izmjene i dopune Zakona o zaštiti životinja, unutar kojega je propisano da se borbe bikova i dalje mogu odvijati potpuno legalno. Odahnuli su tako vlasnici bikova koji su zadnjih mjeseci ulagali sve napore kako bi se bikijade i dalje održavale. Jer, riječ je o „kulturno-povijesnim manifestacijama“.

Razumijem tu vezu bikova i kulturne povijesti, ali ne bi li tu trebalo nekako ubaciti i volove, a ne samo bikove. Volovi su puno više radili, a i krave su davale mlijeko. A u zakonu o tome ni riječi.

Tražimo da se riva zove Obala maršala Tita!

♦Nikola Budija, predsjednik Udruge antifašističkih boraca i antifašista grada Zadra, javnosti je uputio otvoreno pismo, ogorčen činjenicom što se u Zadru još uvijek, punih 18 godina, nisu vratila antifašistička obilježja, uklonjena najvećim dijelom 1991. godine. Zadarski antifašisti traže da se vrati imena nekih ulica, osobito da se vrati Titovo ime, a ujedno su digli glas i protiv "lažne propagande" koja se širi u Zadru, a prema kojoj su partizani na zadarskom području bacali u jame žive ljudi za vrijeme Drugog svjetskog rata

Tim povodom „Slobodna Dalmacija“ je objavila kraći razgovor s Budijom:

1. Jeste li se sa zahtjevom o vraćanju imena ulica obraćali zadarskoj gradskoj vlasti?

– Obraćamo se 18 godina, i ništa. Sva-ke godine šaljemo pisani prijedlog nadležnom gradskom odboru. Od vremena Ive Liviljanića, u Zadru je preimenovano više od stotinu ulica. Minimum koji tražimo jest da se vrati imena šest ulica, počevši od imena Zadarskog partizanskog odreda, čiji su borci prvi ušli u oslobođeni Zadar, pa do Ulice žrtava fašizma i Titove obale.

Ako i jedan grad u cijeloj bivšoj Jugoslaviji zavrjeđuje Ulicu žrtava fašizma, onda je to Zadar, koji je 24 godine bio pod fašističkom okupacijom i u kojem je proganjeno sve ono što je bilo hrvatsko. Titovo ime iz Zadra je prognano, a spominje ga se u 50 zemalja svijeta, od Japana do Engleske. Tražimo da se preimenuje dio Obale kralja Petra Krešimira IV. u Obalu maršala Tita, to je minimum.

2. Zadarskoj gradskoj upravi se s tim traženjima obraćate 18 godina. Je li vam ikada odgovoreno?

– U sve te godine samo jedanput, preklani. Od Odbora za utvrđivanje prijedloga naziva ulica stigao nam je odgovor kako "sada za to nema prilike", te da preimenovanje ulica iziskuje dodatne troškove stana. Od tada su u Zadru preimenovane brojne ulice, dakle očito se moglo, ali nema političke volje za to. Kad bi se o tome proveo referendum u Zadru, građani bi se bez sumnje velikom većinom izjasnili za to da se vrati imena ulica koje veličaju NOB, u čast borcima koji su nakon 24 godine okupacije oslobodili Zadar i pripojili ga domovini Hrvatskoj. Ova vlast ubire plodove NOB-a, a po NOB-u pljuje.

3. Iz Udruge zadarskih antifašista čuju se protesti i protiv "lažne propagande" o stratištima iz vremena Drugog svjetskog rata?

– Snage ekstremne desnice u Zadru počele su širiti laži o postojanju više jama na zadarskom području u koje su, tobože, bacani živi građani u Drugom svjetskom

Zadarska riva prije se zvala Obala maršala Tita

ratu, od strane partizanskih jedinica. Želimo da građani Zadra znaju istinu, kako ne bi nasjedali lažnoj i prljavoj neprijateljskoj

propagandi. Te jame ne postoje – kazao je Nikola Budija.

L.K.

Osijek

Antifašistički borci na rubu egzistencije

Udruga antifašističkih boraca i antifašista Osijeka na svojoj je skupštini održanoj u subotu 2. ožujka upozorila kako najveći broj članova te udruge, posebice sudionika NOB-a, zbog uskraćenih prava, živi na rubu egzistencije

Kako izvještava „Glas Slavonije“, na skupštini je naglašeno, da je, u cilju čuvanja antifašističke baštine, izrađen popis antifašističkih spomenika za zaštitu, a prioritet je stavljen na obnovu spomenika u Perivoju kralja Tomislava. U dvije godine u Udrugu se učlanilo 15 novih članova. Posebno je značajno da su više od pola njihovog broja mlađi od 30 godina.

U ime gradonačelnika osječke antifašiste pozdravio je Josip Vrbošić, predsjednik Gradskog vijeća Osijeka. To je, kako je rečeno, nakon dugo vremena, prvi službeni dolazak predstavnika gradske vlasti na skupštinu Udruge antifašističkih boraca i antifašista.

D.Ku.

PRVA SAVEZNIČKA VOJNA MISIJA

♦U travnju 1943. godine padobranom se, nedaleko od Brinja u Lici, „na slijepo“ spustila prva saveznička vojna misija. Partizani su tu misiju već drugi dan doveli u Glavni štab Hrvatske, koji je imao stalnu vezu s Vrhovnim štabom

Preko Glavnog štaba Hrvatske počeli su prvi saveznički kontakti pa je prva saveznička vojna misija (britanska) stigla među partizane, nakon bitke na Neretvi, kad je poražena glavnina četnika. Na zapadu se počelo drugaćije gledati na zbivanja u Jugoslaviji, rušio se mit o četništvu. Odluka iz Casablance o neiskrcavanju saveznika na Balkan uništila je do kraja nade Draže Mihailovića da će uz pomoć britanskih i američkih trupa, nametnuti svoju vlast u Jugoslaviji i osigurati povratak monarhije. Njegova koncepcija o preuzimanju vlasti zasnivala se upravo na očekivanom iskrcavanju savezničkih snaga na Balkan.

Saveznici su odlučili izolirati talijansko ratište po njegovim prilazima, da se ne dozvoli manevriranje od istočnog fronta prema Italiji, opskrba naftom, opremom i drugih potrebnim materijalom. Glavne prometnice nalazile su se u Hrvatskoj i njih je trebalo neutralizirati. Sredinom ožujka 1943. godine predsjednik britanske vlade Winston Churchill suglasio se sa slanjem promatrača u NOVJ, sa zadatkom da prouče pravo stanje te da počnu suradnju s Titovim partizanima.

Dragovoljci – članovi misije

Saveznička vojna misija bila je prva koja je došla među jugoslavenske parti-

zane. Padobranom „na slijepo“ spustila se nedaleko od Brinja u Lici, noću 20/21. travnja 1943. godine. Činili su je – **Pavao Pavlić, Petar Erdeljac** i radio-telegrafist **Aleksandar Simić**. Prva dvojica su bili članovi KP Kanade, simpatizirali su NOP u Jugoslaviji i dragovoljno su se javili u britansku vojsku da budu upućeni u Jugoslaviju. Prije polaska završili su diverzantski tečaj u Kanadi i padobranci u Palestini. Partizani su tu misiju već drugi dan doveli u Glavni štab Hrvatske, koji je imao stalnu vezu s Vrhovnim štabom, pa je **Vladimir Bakarić** o dolasku misije odmah izvijestio Tita. Pristigla grupa se interesirala za stanje na fronti, jačinu NOP-a, snagu NOV Hrvatske i situaciju na željezničkoj pruzi Zagreb – Sušak. O svemu su javili vrhovnoj komandi u Kairu.

Tito je odobrio dolazak novih savezničkih časnika za vezu. Na području Hrvatske uskoro su se (noću 18/19. svibnja) padobranom spustila na Krbavsko polje dva britanska časnika – major **William Jones** i kapetan **Anthony Hanter**, te jedan radio-telegrafist, što se uzima kao datum uspostavljanja službenih odnosa između savezničke komande za Srednji istok i NOP-a. Jones je uredio upućivanje pošiljki eksploziva, hrane i sanitetskog materijala u Hrvatsku, a preko njega je dogovoren i upućivanje centralne misije u Vrhovni štab (u Crnu Goru). **Vladimir Velebit** (Titov stalni časnik za vezu s britanskom vojnom misijom) u knjizi

„Svjedok vremena“ ističe da je major Jones iskreno zavolio partizane i poslije rata ostao veliki prijatelj Jugoslavije.

Na sjeveru Bosne, kod Šehovića, 20/21. travnja 1943. godine spustila se posebna grupa savezničkih promatrača. Baš u to doba u Glavnom štabu Hrvatske našla su se tri visoka dužnosnika VŠ NOV i POJ – **Edvard Kardelj, Ivo Lola Ribar i Arsa Jovanović**. Kardelj je o svemu javio Titu, potpuno zadovoljan onim što je viđao i što je u razgovoru s dr. Vladimirom Bakarićem čuo. Prva saveznička pomoć u sanitetskom materijalu počela je stizati za NOV Hrvatske 22. svibnja 1943. godine. Bila je simbolična, ali politički važna za budućnost.

Pri Glavnom štabu Hrvatske postojala je misija „Fungus“ koja je istovremeno radila i kod 4. korpusa. Šef misije bio je britanski potpukovnik **Randolph Churchill** (sin britanskog premijera Winstona Churchilla). Pri štabu 6. korpusa bila je britanska vojna misija „Geishva“, 8. dalmatinskog korpusa „Relator“, 10. korpusa „Icarus“, 11. korpusa „Agate“... Postojale su i misije za kontraobavještajnu djelatnost.

Dolazak, boravak i djelatnost Vojne misije Velike Britanije pri Glavnom štabu Hrvatske označilo je, s međunarodnog aspekta, prijelomni trenutak u ukupnom trendu budućih odnosa između zapadnih saveznika i NOVJ. Ovim su se činom počeli otvarati putovi buduće vrlo dobre suradnje NOVJ s armijama antihitlerovske koalicije. Ovim činom saveznici su „de facto“ počeli priznavati NOP, mada će do potpunog priznanja proći još prilično vremena.

Sovjetska i američka vojna misija

Vrhovni štab je preko Kominterne tražio da i Moskva pošalje svoju misiju, ali do toga neće tako brzo doći. Sovjetska vojna misija došla je u Glavni štab Hrvatske tek sredinom 1944. godine. Šef je bio potpukovnik **Pavle Gligorijević Rak**. Američka vojna misija postojala je pri VŠ NOVJ, a odjeljke je imala pri glavnim štabovima. Tako je pri Glavnom štabu Hrvatske djelovala Samostalna američka vojna misija (šef potpukovnik **Franklin Lindsey**, a od veljače 1945. godine pukovnik **Rex Dean**).

Od srpnja 1943. godine Narodnooslobodilačka vojska počela je dobivati savezničku vojnu pomoć.

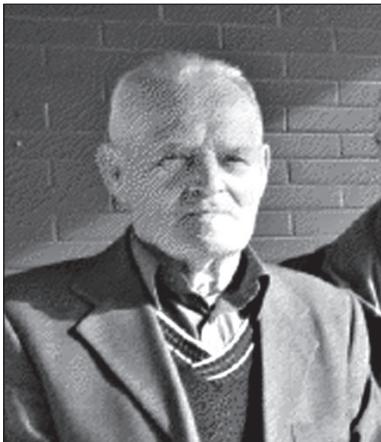
B. M.

Dolazak britanske Vojne misije u Glavni Štab Hrvatske u Lici, travnja 1943. godine

IN MEMORIAM

VEDRAN ŽUVELA 1930. – 2013.

Član Predsjedništva Saveza antifašističkih boraca i antifašista RH Vedran Žuvela iznenada je preminuo. Smrt ga je zatekla upravo na sjednici Predsjedništva SABA RH u Zagrebu 28. ožujka ove godine.

Roden je 1930. godine u Vela Luci na otoku Korčuli. Već kao dječak osjetio je siromaštvo i teškoće života koje nisu dostojeće čovjeka. Imao je svega 11 godina kada je započeo rat 1941. godine i talijanska okupacija Dalmacije. Osjetio je teror fašističkog okupatora i zato nije čudo što se tako mlađ opredijelio za NOP i aktivno uključio u otpor fašističkom zлу.

S nepunih 15 godina postao je partizanski borac, SKOJ-evac i vrlo brzo primljen je u članstvo KPH. U

poratnom razdoblju nastavio je započeto školovanje, širio znanje i ospozobljavao se za mnoge društvene i političke dužnosti.

Vedran Žuvela bio je nastavnik povijesti i zemljopisa, a zadnjih godina bio je član Glavnog odbora SDP-a i predsjednik Foruma seniora SDP Zagreb.

U nastalim društveno-političkim promjenama devedesetih godina na najbolji način je iskazao svoja uvjerenja u obrani vrijednosti naše Narodnooslobodilačke borbe i pozitivnih stećevina izgradnje društva socijalne pravde.

Iskazao je posebnu aktivnost u organiziranom radu i suradnji s braniteljskim udrugama na očuvanju tekovina NOB-a 41.- 45. tako i Domovinskog rata 91.-95.

Žuvela je kao član SABA RH i član Predsjedništva SABA RH bio neumoran radnik. Njegovo članstvo u SABA RH nije bilo samo formalno iz razloga pripadnosti i sudjelovanja u narodnooslobodilačkom pokretu, već je njegovo članstvo značilo i dosljedno opredjeljenje za vrijednosti za koje se SABA RH zalaže. Žuvela se uvijek suprotstavlja onima koji dovode ili bi htjeli dovesti u pitanje te vrijednosti.

Za svoj doprinos u ratu i poslijeratnoj izgradnji zemlje, te za predan profesionalni i društveni rad Vedran Žuvela je dobio brojna društvena priznanja i odlikovanja.

ĐURO BLAHA 1916.-2013.

Roden u Zagrebu gdje je završio osnovno školovanje i zanat. 1938. postaje član KPJ, biva uhapšen. Nakon robije u Lepoglavi i zatočenja u Kerestincu, odlazi u Moslavacki partizanski odred. Kao uspješan komesar biva premještan u 2. Moslavacku brigadu, potom u Udaracu brigadu Braća Radić te u 32. diviziju 10.korpusa zagrebačkog.

Po završetku rata ostaje u službi u JNA, završava Visoku vojnu akademiju i Visoku političku školu.

Umirovljen je 1974. u činu general-potpukovnika i postao aktivan član Saveza antifašističkih boraca i antifašista.

PETAR GRČEVIĆ 1926.-2012.

Roden u Novim Banovcima (Srijem). Za vrijeme rata ilegalno je surađivao s NOP-om, a 1943. godine pristupa 17. slavonskoj udarnoj brigadi. Kasnije je bio u redovima 12. slavonske bregade na dužnosti komandira čete. Ranjen u borbi, odlazi na liječenje i dočekuje svršetak rata.

Nakon oslobođenja ostaje u vojsci, završava obrazovanje na Tenkovskom vojnom učilištu i službuje u brojnim garnizonima. Demobiliziran je u činu kapetana I. klase. Završio je studij na Tehničkom fakultetu, te radio u INI i drugim poduzećima.

DINKO PUŠIĆ 1923.-2013.

Roden u Komiži. Kao mlađ skojevac zbog svoje aktivnosti bio je uhićen. Partizanskim jedinicama priključuje se 1943. godine. Bio je pripadnik 4. dalmatinske brigade. Kod Jablanice biva zarobljen i zatočen u logoru Mauthausen.

Nakon oslobođenja radio je u svom rodnom mjestu. Bio je aktivan u društveno-političkom životu otoka Visa. Za zasluge u ratu i miru nosilac je više odličja i društvenih priznanja.

STJEPAN RAJKOVIĆ - RAJKO (1923. – 2012.)

U Zagrebu je u 90. godini umro Stjepan Rajković – Rajko čiji su posmrtni ostaci nakon kremiranja položeni u obiteljsku grobnicu u selu Bartolovci kod Slavonskog Broda.

Rajko je rođen u Slobodnici, gdje je i uhapšen u svibnju 1941.g. Prošao je težak ratni put i zatočeništvo u dalekoj Norveškoj.

Bio je višegodišnji predsjednik Općine Slav. Brod, a od 1967.g. zastupnik u Saboru, zatim visoki dužnosnik u organima pravosuđa Hrvatske, nakon čega je otišao u zasluženu mirovinu. Nosilac je Partizanske spomenice 1941.g.

Početkom devedesetih bezrezervno je osuđivao rušenje spomenika NOB-u i devastiranje grobova i grobnica partizanskih boraca, pa i svojih sumještana narodnih heroja u rodnoj Slobodnici – Mike, Jucka i Ujaka.

JOSIP GRLJUŠIĆ 1930.-2012.

Roden u Osijeku. Cijeli radni vijek proveo u Osječkoj IJAVAONICI i topionici odakle odlazi u mirovinu sa 42 godine staža.

Bio je član predsjedništva ZUABA Osječko-baranjske županije.

VERA DUBAJIĆ MITOVIĆ 1921.-2013.

Rođena u Čelobadu (Budva). Već od srpnja 1941. godine pristupa partizanskim jedinicama. Sudionica je, među ostalim, i bitke na Sutjesci. Nositeljica je Partizanske spomenice 1941.

Od osnutka bila je vrijedna članica UABA „Jug“ Zagreb.

IN MEMORIAM

ALEKSANDRINA ŠOŠTARIĆ 1927.-2013.

Rođena u Gorjakovu u Hrvatskom Zagorju. U jesen 1943. postaje borac Zagorskog partizanskog odreda s kojim odlazi u Brigadu Matije Gupca 32. divizije 10. korpusa zagrebačkog, a potom u Štab 32. divizije gdje dobiva dužnost glavne šifrantice u Šifrantskom odsjeku Štaba.

Po završetku rata ostaje raditi u vojski te je 1970. umirovljena u činu majora. Bila je aktivna članica Sekcije boraca 32. Divizije 10. Korpusa zagrebačkog pri SABA RH.

PACA JAKŠA 1928.-2013.

Rođena u Budimcima u općini Našice. Kao petnaestogodišnjakinja stupa u NOB i priključuje se borbenoj jedinici Osječkog odreda. Teško je ranjena u listopadu 1943. te je liječena u partizanskim bolnicama u Slavoniji, a potom otpremljena u Bari u Italiji. Kao teški vojni invalid umirovljena je 1954.g. Do kraja života je bila aktivna članica UABA Osijek.

BOŽO KUKIĆ 1928.-2012.

Rođen u Donjim Dubravama. Aktivan sudionik NOR-a od 1943. godine. Nakon oslobođenja radio je u Pamučnoj industriji Duga Resa. U međuvremenu se doškolovao i stekao zvanje inženjera tekstila.

Osim djelovanja u UABA Duga Resa, aktivan je bio i u društveno-političkim organizacijama obnašajući i čelne funkcije u OK SKH, sindikatu tekstila, kože i obuće ZO Karlovac i predsjednika Vijeća MZ Duga Resa.

MILOJE STANIĆ 1928.-2013.

Rođen u Svračkovom selu (Lika). Kao omladinac 1944. godine pristupa 12. slavonskoj brigadi. Sedam članova njegove obitelji bilo je u partizanskim redovima.

Nekon oslobođenja radio je u Poljoprivrednoj zadruzi i Osiguravajućem zavodu u Osijeku. Uz rad završio je Ekonomski fakultet. Bio je aktivan u UABA Osijek i u više mandata član Predsjedništva ZUABA Osječko-baranjske županije.

VIKTOR ISKRA 1923.-2013.

Rođen je u Rovinjskom selu, a zbog svojih antifašističkih uvjerenja bio je stalno na meti karabinjera i fašista. Bio je jedan od organizatora prvih partizanskih grupa u Istri. Borbeni put ga je vodio kroz Istru, Gorski kotar i Liku. U borbama za oslobođenje Delnica je teško ranjen.

Po oslobođenju je uz društveno-političke dužnosti radio do umirovljenja u trgovini i turizmu. Preminuo je u Rovinju u 90. godini. Nosilac je brojnih ordena i odlikovanja.

DANILO VRANJEŠEVIC 1927.-2012.

Rođen u Trpinji (Vukovar). Kao omladinac pristupio je partizanskim jedinicama 1943. godine. Njegov otac, također partizanski borac poginuo je u Slavoniji. Danilo se obreo u 21. slavonskoj brigadi 28. divizije i sudjelovao u oslobođenju Beograda i Zagreba.

Nakon oslobođenja i demobilizacije vratio se u rodni kraj. Bio je aktivan u radu UABA Trpinje.

JOSIP KUFRIN 1927.-2013.

Rođen u Gornjoj Purhariji (Jastrebarsko). Kao skojevac već od jeseni 1942. godine aktivno sudjeluje u NOP-u. Za hrabrost i odlučnost iskazanu u ratnim godinama primio je brojna odličja.

Aktivno je djelovao u društveno-političkim organizacijama, a posebno u UABA zagrebačke Trešnjevke.

JOSIP ČIKARA 1922.-2013.

Rođen u Sinju. Prve ratne godine pristupa partizanskim jedinicama u Cetinskoj krajini. Bio je ranjavan u borbi. Nosilac je Partizanske spomenice 1941.

Nakon oslobođenja službuje u Državnoj bezbjednosti sve do umirovljenja. Bio je aktivan član UABA zagrebačke Trešnjevke i više društveno-političkih organizacija.

Poziv Vrgorčanima

Pomozite u skupljanju podataka o stradanju 1942. godine

♦Krajem kolovoza 2012. godine u mjestu Dragljane kod Vrgorca, povodom 70. obljetnice stradanja Vrgorčana od četnika 1942. godine, otvorena je prigodna izložba fotografija i dokumenata. Prilikom otvorenja istaknuto je kako se istraživanje spomenutih događaja nastavlja, a trebalo bi uskoro rezultirati objavom monografije

Kako su istraživanja u punom jeku, koristimo ovu priliku da pozovemo sve građane koji bi mogli imati bilo kakve informacije o stradanju Vrgorčana od četnika prilikom talijanske operacije „Albia“ 29. kolovoza 1942. godine, da nam se javi.

Prikupljamo svjedočanstva još živućih svjedoka, knjige, novinske članke, pisani i slikovnu arhivsku građu, predmete i druge povijesne izvore, te sve ostalo što na bilo koji način može doprinijeti u izradi monografije. Ukoliko smatrate da nam

bilo kako možete pomoći, bilo bi nam draga da nas kontaktirate. Cilj je čuvanje sjećanja na žrtve stradanja od povijesnog zaborava.

Autori monografije
*Branko Radonić, prof.
i Igor Majstrović*

Kontakt: adresa: Branko Radonić, Ulica Tina Ujevića 7, 21 276 Vrgorac, Igor Majstrović, Ulica Tina Ujevića 13, 21 276 Vrgorac, e-mail: vrgorcanin@gmail.com
mob: 098/904-5591, 098/709-282, web: www.facebook.com/vrgoracke.novine

Goranov vijenac Branku Čegecu

♦Na rođendan istaknutog pjesnika i antifašističkog borca Ivana Gorana Kovačića, u njegovom rodnom Lukovdolu 21. ožujka, na prvi dan proljeća i Svjetski dan poezije, dodijeljene su nagrade Goranovo proljeće

Jubilarnom 50. pjesničkom manifestacijom Goranovo proljeće ove godine, pod pokroviteljstvom predsjednika Republike dr. Ive Josipovića, obilježena je i 100. godišnjica rođenja Ivana Gorana Kovačića i 70. obljetnica njegove smrti.

Ta trodnevna pjesnička manifestacija počela je 20. ožujka okupljanjem pjesnika i ljubitelja poezije u zagrebačkom VIP klubu Dražena Kokanovića. Uz nastup „Le Zbora“ koji je izveo i pjesmu Crveni makovi, skladanu na stihove pjesnika Mihovila Pavleka Miškine, svoje su pjesme čitali ovogodišnji i dosadašnji dobitnici Goranovog vijenca. Skupu je prisustvovala i ministrica kulture Andrea Zlatar Violić.

Goranov vijenac, rad akademskog kipara Vojina Bakića ove je godine dobio **Branko Čegec**, dok je nagrada Goran za mlade pjesnike pripala darovitom pjesniku **Stipi Odaku**, i to za rukopis „Trobojno bijelo“.

Goranove nagrade za mlade pjesnike iz srednjih škola s područja RH dobili su **Dominik Čikor**, iz Ekonomске škole Daruvar, **Luka Tripalo**, iz Katoličke klasične gimnazije Virovitica i **Mavro Matasović**, iz Klasične gimnazije u Zagrebu.

Za pjesničke radove osnovnoškolaca nagrađeni su **Anamarija Mutić**, iz OŠ Vilima Korajca Zagreb, **Josip Čekolj**, iz OŠ Donja Stubica i **Jelena Benčić**, iz II. OŠ Varaždin.

Na svečanosti u Domu kulturu u Lukovdolu sudjelovao je i **Arsen Dedić**, pjesnik i kantautor i jedan od ranijih dobitnika Goranovog vijenca. Nakon dodjele nagrada u Lukovdolu pjesnička karavana, u kojoj su bili i pjesnici iz inozemstva, otputovala je 22. ožujka u Rijeku, gdje su održani pjesnički susreti u Prvoj riječkoj hrvatskoj gimnaziji, na Filozofskom fakultetu te u dvorani Filodramatica na riječkom korzu.

Branko Čegec, dobio je Goranov vijenac za cijelokupni doprinos hrvatskoj poeziji. Rođen je 1957. u Kraljevu Vrhu kod Vrbovca. Diplomirao je jugoslavenske jezike i književnosti i komparativnu književnost na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Uređivao je književne tekstove u omladinskim novinama i časopisima Polet i Pitanja. Od 1985. do konca 1989. glavni je urednik časopisa Quorum. Od 1989. do konca 1990. glavni je

i odgovorni urednik lista za kulturu Oko. Nakon toga do 1993. urednik je u izdavačkoj kući Mladost. Godine 1992. pokrenuo je vlastitu nakladničku kuću Meandar (od 2005. Meandar media). Godine 1999. izabran je za predsjednika Odbora Goranova proljeća, najveće hrvatske pjesničke manifestacije, na čijem

čelu ostaje do jese-

Stipe Odak, nagrađeni mladi pjesnik

Plakat 50. jubilarnog Goranova proljeća

Dobitnik Goranovog vijenca Branko Čegec

ni 2007. Godine 2003. pokreće Centar za knjigu i časopis za knjigu Tema.

Objavio je knjige »Eros-Europa-Arafat«, »Zapadno - istočni spol«, »Presvlačenje avangarde«, »Melankolični ljetopis«, »Ekran praznine«, »Fantom slobode«, »Tamno mjesto«, »Zapis iz pustog jezika« i druge.

Za ukupan prinos suvremenom hrvatskom pjesništvu na Kvirinovim susretima u Sisku 2008. dodijeljena mu je Plaketa Sv. Kvirina. Pjesme su mu uvrštene u tridesetak antologija, izbora i pregleda u zemlji i inozemstvu. Autor je ili koautor više izbora i pregleda hrvatske književnosti (poezije i proze) u zemlji i inozemstvu.

Goranov vijenac poezije dodijelio mu je žiri u sastavu **Ana Brnardić, Tonko Maroević, Marko Pogačar, Milorad Stojević i Tvrtko Vuković**.

Stipe Odak, rođen je 1986. godine u Ljubiškom. Diplomirani je teolog, a trenutno studira na sveučilištu u Leuvenu. Nagradu Goran za mlade pjesnike izborio je rukopisom „Trobojno bijelo“ koji će mu SKUD Ivan Goran Kovačić i objaviti. Za njega se opredijelio žiri u sastavu **Dota Jagić, Sladan Lipovac i Miroslav Kirin**. Žiri je pohvalio i zbirke **Katje Knežević, Ide Pavlić, Mire Stanić i Damira Šurbeka**. Na natječaj su pristigla 42 rukopisa.

S.T.

Spomenik palim borcima NOR-a u Želini, autor: *Julije Papić*, 1951. godina, snimio: *Josip Kota*